

Erkek Mahkumların Kendine Zarar Verme Davranışlarının İşlevini Yordamada Duygu Düzenleme Güçlüklerinin ve Başa Çıkma Tutumlarının Rolü

Malik Kubilay Çadircioğlu¹

Bir kuruma bağlı değildir.

Mine Aladağ²

Ege Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, erkek mahkumların duygu düzenleme güçlüklerinin ve stresle başa çıkma tutumlarının kendine zarar verme davranışının işlevlerini ne düzeyde yordadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Manisa-Akhisar Açık ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan 314 erkek mahkum uygulamaya katılmış ve uygulama esnasında kendine zarar verme davranışı öyküsü olduğu tespit edilen 188 katılımcı örneklemini oluşturmuştur. Veriler Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri, Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde, kendine zarar verme davranışının (KZVD) sosyal işlevleri ve kaçınmacı başa çıkma tutumları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir korelasyon olduğu ancak KZVD sosyal işlevlerinin bağımsız değişkenler tarafından anlamlı bir şekilde yordanmadığı bulunmuştur. Öte yandan, bağımsız değişkenlerden oluşan modellerin, KZVD otonom işlev puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı, duygu düzenleme güçlüklerinin, otonom işlevler puanlarını tek başına yordayabildiği ve varyansın %8,8'ini açıklayabildiği görülmüştür. Duygu düzenleme güçlükleri ve kaçınmacı başa çıkma tutumlarından oluşan model ise otonom işlevlerdeki varyansın %9,8'ini açıklayabilmiştir. Son olarak, çalışmada kullanılan bağımsız değişkenlerin oluşturduğu modelin KZVD'nin toplam işlev puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı ve varyansın %8,3'ünü açıklayabildiği bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, alanyazın çerçevesinde tartışılmış, araştırmacılara ve uygulayıcılara gelecek çalışmalar ve uygulamalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kendine Zarar Verme Davranışının İşlevleri, Duygu Düzenleme Güçlükleri, Başa Çıkma Tutumları, Erkek Mahkumlar

Abstract

This research aimed to determine the extent to which the emotion regulation difficulties and coping attitudes predict the functions of non-suicidal self-injurious behaviour among male inmates. A total of 314 male inmates from Manisa-Akhisar Open and Closed Type Penal Institutions participated, with 188 participants identified with a history of self-injurious behaviour during the study. Data were collected using the Inventory of Statements About Self-injury, Difficulties in Emotion Regulation Scale, and Multidimensional Coping Inventory. Analysis results indicated a significant, positive correlation between interpersonal functions of self-injurious behaviour and avoidant coping attitudes. However it is seen that the interpersonal functions of the self-injury behavior were not predicted significantly by any independent variable. On the other hand, models with independent variables significantly predicted self-injurious behaviour intrapersonal functions scores. Emotion regulation difficulties could independently predict intrapersonal functions scores, explaining 8.8% of the variance. The model involving emotion regulation difficulties and avoidant coping attitudes explained 9.8% of the variance in intrapersonal functions. Lastly, the model composed of the independent variables used in the study significantly predicted total self-injurious behaviour functions scores and could explain 8.3% of the variance. The research findings were discussed within the literature framework, offering recommendations for future studies and applications to researchers and practitioners.

Keywords: Functions of Non-Suicidal Self-injurious Behavior, Emotion Regulation Difficulties, Coping Attitudes, Male Prisoners

Yazışma Adresi: ¹Malik Kubilay Çadircioğlu, Bir kuruma bağlı değildir, Adres: 749 Greystone Crt. Oshawa-Ontario/Kanada L1K 2V1,

E-posta: kubilaycadircioglu@gmail.com ORCID: 0000-0001-6008-4603,

²Mine Aladağ, Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı,

E-posta: mine.aladag@ege.edu.tr ORCID: 0000-0003-2112-9455,

Erkek Mahkumların Kendine Zarar Verme Davranışlarının İşlevini Yordamada Duygu Düzenleme Güçlüklerinin ve Başa Çıkma Tutumlarının Rolü

Bir kişinin intihar etme amacı olmaksızın, kendi bedenine hasar vermeye yönelik gerçekleştirdiği, genellikle doku hasarıyla sonuçlanan ve sosyal normların dışında kalan girişime “kendine zarar verme davranışı” (KZVD) denir (Fulwiler, Forbes, Santangelo ve Fols-tein, 1997; Klonsky, Victor ve Saffer, 2014; Liljedahl, Daukantaitė, Kleindienst, Wångby-Lundh ve Westling, 2023; Winchel ve Stanley, 1991). KZVD’nin farklı uygulanma biçimleri mevcuttur. Bunlardan en yaygın olanı kendini kesme davranışdır. Bunu sıklık olarak, kendini yakma, kendine vurma, vücuttaki yaraların iyileşmesine izin vermeme, herhangi bir uzva tırnaklama yoluyla zarar verme, kemik kırma, vajina yırtma gibi kendine zarar verme davranışları takip eder (Favazza, 1992; Liljedahl ve ark., 2023; De Vogel ve Verstegen, 2021). Klinik ve klinik olmayan bağlamlarda KZVD oldukça yaygın bir şekilde gözlemlenmesine karşın akademik kaynaklarda yeterince temsil edilmiyor olması nedeniyle Uluslararası Kendine Zarar Verme Davranışı Çalışmaları Derneği (International Society for the Study of Self-Injury) kurulmuştur (Tuna, 2017). 2013 yılında da KZVD’nin tanı kriterleri Amerikan Psikiyatri Derneği tarafından belirlenmiş ve DSM-5’te klinik KZVD tanı ölçütleri paylaşılmıştır (American Psychiatric Association, 2013).

KZVD’yi açıklayan pek çok farklı model geliştirilmiştir. Bently, Nock ve Barlow (2014) tarafından intihar amaçlı olmayan kendine zarar verme davranışına yönelik geliştirilen “Dört-İşlev Modeli [Four-Function Model]”, kendine zarar verme davranışının sergilenmesinin ardında bir işlevsellik mekanizmasının yattığını belirtir. Bu işlevler otonom (içsel) ve sosyal işlevler olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır. *Otonom işlevler*, rahatsız edici duyuşsal ve bilişsel durumların azaltılması veya ortadan kaldırılması ile “olumsuz”; ya da istenen duyuşsal ve bilişsel durumların oluşturulması ve artırılmasıyla “olumlu” bir yapı ile kendini göstermektedir (içsel negatif ya da pozitif pekiştirme). Bu anlamda duygu düzenleme, intiharı önleme, sıkıntıyı etiketleme, kendini cezalandırma ve çözölmeyi önleme gibi olumlu ve olumsuz işlevleri içermektedir. *Sosyal işlevler* de yine benzer şekilde rahatsız edici sosyal durumların azaltılması veya ortadan kaldırılması ile “olumsuz”; ya da istenen sosyal durumların oluşturulması ve artırılmasıyla “olumlu” bir yapı ile kendini gösterir (kişilerarası negatif ya da pozitif pekiştirme). Kişiler arası sınırlar oluşturma, kişiler arası etkileşim oluşturma, intikam alma, heyecan arama, akranlarla bağ kurma, dayanıklılığı test etme, özerkliği gösterme ve kendisiyle ilgilenme sosyal işlevlerle ilgili alt işlevler olarak sıralanabilir (Bently, Nock ve Barlow, 2014; Bentley, Nock, Sauer-Zavala, Gorman ve Barlow,

2017; Bildik, Somer, Kabukçu Başay, Başay ve Özbaran, 2012; Klonsky ve Glenn, 2009).

Cezaevleri ve Kendine Zarar Verme Davranışı

Kendine zarar verme davranışı, ceza infaz kurumları bağlamında ve hükümlü-tutuklu örnekleminde sıklıkla karşılaşılan, önemli bir ruh sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir (Dixon-Gordon, Harrison ve Roesch, 2012; Favril, Yu, Hawton ve Fazel, 2020; Ricarte, Caravaca-Sánchez, Barry ve Aizpurua, 2022). Birçok hükümlü ve tutuklu için cezaevine girmek oldukça yüksek stresli hayat tecrübelerinden biriyken, cezaevine alışmak ve uyum sağlamak oldukça zordur ve bu nedenle ruh sağlığı sorunları yaşama ihtimalleri de artmaktadır (Carcedo, López, Begoña Orgaz, Toth ve Fernández-Rouco, 2008; Nurse, Woodcock ve Ormsby, 2003; Senol-Durak ve Gencoz, 2010; Watzke, Ullrich ve Marneros, 2006).

Farklı ülkelerde yapılan birçok araştırmada, cezaevi bağlamında kendine zarar verme davranışının yaygınlığı görülmüştür (örn. Eren, Gündüz, Turan, Erzincan ve Dilbaz, 2018; Maden, Chamberlain ve Gunn, 2000; Ricarte ve ark., 2022; Sakelliadis, Papadodima, Sergentanis, Giotakos ve Spiliopoulou, 2010). Hollanda’da adli bağlamda yapılan güncel bir çalışmada sırasıyla en sık sergilenen KZVD’nin, kendini kesme, tehlikeli sıvı ya da madde yutma, kendini boğma, kendine vurma (duvara kafa vurma) ve duvara yumruk vurma olduğu görülmüştür (De Vogel ve Verstegen, 2021). Normal popülasyonda bir yıllık kendine zarar verme oranları %1 civarında iken (Borges ve ark., 2010), cezaevi popülasyonunda bu oran erkeklerde %5-6, kadınlarda ise %20-24 arasında seyredebilmektedir (Hawton, Linsell, Adeniji, Sariaslan ve Fazel, 2014). Ceza infaz kurumlarında hükümlü ya da tutuklu olarak bulunan bireylerin, kendilerine zarar veriyor olmalarının intihar riskini oldukça arttırdığı da önemli bir bulgudur (Humber, Webb, Piper, Appleby ve Shaw, 2013; Ricarte ve ark., 2022). Tüm bu nedenlerden dolayı, kendine zarar verme davranışı ve işlevleri ile cezaevi bağlamı arasında ele alınması ve aydınlatılması gereken önemli bir ilişki bulunmaktadır.

Cezaevinde hükümlü ya da tutuklu olarak bulunan bireylerin kendilerine zarar verme davranışı sergilemelerinde çok sayıda faktörün etkili olabileceği görülmektedir. Cezaevinin bağlamsal özellikleri dikkate alındığında hapse girmenin verdiği şok etkisi, sert ceza uygulamaları, fazla kalabalık koğu ortamı, cezaevinde geçirilen sürenin uzunluğu, temel sağlık ve ruh sağlığı hizmetlerine erişimin sınırlı olması vb. durumların normal bağlamlara kıyasla cezaevlerinde kendine zarar verme davranışını daha fazla tetiklediği söylenmektedir (Dixon-gordon ve

ark., 2012; Favril ve ark., 2020; Shelton, Bailey, Banfi, 2017). Kişisel ve psikolojik özellikler bağlamında da hükümlü-tutuklularla yapılan farklı çalışmalarda alkol ve madde bağımlılığı, yüksek dürtüsellik, depresyon, çocukluk istismarı, çocukluk hiperaktivitesi, erken dönem zorlu deneyimleri, bilişsel başa çıkma ve problem çözme becerilerinin zayıf olması, kişilik bozuklukları, yaş (genç olmak) ve düşük eğitim seviyesi gibi faktörlerin kendine zarar verme davranışının ortaya çıkmasında riskli faktörler olarak ortaya konmuştur (De Vogel ve Verstegen, 2021; Dixon-gordon ve ark., 2012; Favril ve ark., 2020; Pickering, Blagden ve Slade, 2023;). Dolayısıyla, cezai bağlamının özellikleri ile kişisel özelliklerin birleşimi sonrasında kendine zarar verme davranışı için belirli bir risk oluştuğu söylenebilir.

KZVD'nin nasıl ortaya çıktığına dair Nock'un (2010) sunduğu modele göre, KZVD'nin olumsuz bir duygusal deneyimi ya da sosyal durumu çözmek amacıyla bir araç olarak kullanıldığı önerilmektedir. Bu davranışın ortaya çıkışında birçok değişken önemli rol oynamakta ve çok değişkenli bir modelin birer bileşeni oluşturmakta, davranışın temel başlatıcısı, stres oluşturan bir yaşantı ve bu yaşantıya karşı KZVD'ye alternatif bir duygu düzenleme ve stresle başa çıkma aracının kullanılamamasıdır. Bu modele göre KZVD, ortaya çıkan duygusal ve sosyal stres faktörlerini çözümleyen öğrenilmiş bir davranış şeklindedir (Nock, 2010). Bu noktada KZVD hem bir duygu düzenleme aracı olarak hem de stresle başa çıkma tutumu olarak işlev görmektedir. Dört-İşlev Modeli çerçevesinde de (Bentley ve ark., 2014) intihar amaçlı olmayan KZVD'ye ilişkin risk faktörleri içinde duygu düzenleme güçlükleri, düşük stres toleransı, zarar verici baş etme biçimleri ve düşük sosyal beceriler kritik birer faktör olarak ele alınmaktadır. Tedavi süreçlerinde duygu düzenleme, stresle baş etme, kişilerarası ilişki ve problem çözme becerilerinin kazandırılmasının rolü vurgulanmaktadır. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada duygu düzenleme ve stresle başa çıkma değişkenlerinin bahsedilen modellerdeki yapıyla uyum sağladığı ve KZVD'nin işlevlerini açıklama gücüne sahip olabileceği ön görülmüştür. Ayrıca alanyazında da cezai bağlamında bu değişkenlerin birlikte KZVD'nin işlevlerini açıklamada ele alınmadığı dikkati çekmiştir.

Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Kendine Zarar Verme Davranışı

Bu çalışmada KZVD'nin işlevlerini yordamada ele alınan değişkenlerden biri olan *duygu düzenleme güçlüğü*, duygu düzenleme kapasitesindeki yetersizlik ya da bozulma olarak tanımlanmaktadır (Shedler ve Westen, 2004). Duygu farkındalığı, duygusal netlik, duyguların kabulü, olumsuz duygular aktifken amaca yönelik davranışta bulunabilme, olumsuz duygular de-

neyimleniyorken dürtüsel davranışlardan kaçınabilme ve etkili olduğu varsayılan duygu düzenleme stratejilerine erişebilme gibi alanlarda yaşanan güçlükler duygu düzenleme güçlükleri olarak sayılmaktadır (Gratz ve Roemer, 2004). Bireylerde duygu düzenleme becerilerinin henüz küçük bir çocukken bakım veren kişi ile olan ilişkisindeki verimliliğe bağlı olarak gelişmeye başladığı varsayılır (Fraley, Garner ve Shaver, 2000). Algılanan anne baba ilgisinin, yetişkinlerde duygu düzenleme becerilerini etkileyen önemli bir faktör olduğu bulunmuştur (Tani, Pascuzzi ve Raffagnino, 2018). Bireyin ilerleyen yaşlarında duygu düzenleme becerisinin değişme ve gelişme potansiyeli vardır. İçinde bulunulan sosyal gelişimsel bağlamın bu noktada etkili olduğu düşünülmür (Gamsız Tunç ve Dursun, 2021; Gross, 1998). Yapılan bazı çalışmalarda, duygu düzenlemede deneyimlenen güçlüklerin KZVD ile ilişkili olduğu ve başlatıp sürdürdüğü bulunmuştur (Gratz ve Roemer, 2008; Tuna, 2017). Hükümlü-tutuklularla yapılan çalışmalarda da, duygu düzenleme ile kendine zarar vermeyi tetikleyen diğer değişkenler arasında ilişkiler bulunmuştur (örn. Glenn ve Klonsky, 2009; Miller ve Fritzson, 2007; Örnek, 2018; Robertson, Daffern ve Bucks, 2014). Buna bağlı olarak, duygu düzenleme güçlüğü'nün KZVD için hem bir risk faktörü hem de bir işlev görevi görmesinden dolayı cezai ortamında KZVD'nin işlevlerini anlayabilmek için duygu düzenleme güçlüklerinin rolünün ortaya konmasının önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmüştür.

Stresle Başa Çıkma Tutumları ve Kendine Zarar Verme Davranışı

KZVD'nin işlevlerini yordamada çalışmamızda ele alınan bir diğer değişken ise *stresle başa çıkma tutumlarıdır*. Bireylerin karşılaştıkları stres kaynaklarına ve çevrelerinden gelen taleplere yanıt verebilmek amacıyla gösterdikleri bilişsel ve davranışsal çabalar "başa çıkma" ya da "stresle başa çıkma" olarak tanımlanmıştır (Folkman, 1984) ve genel olarak problem odaklı ve duygu odaklı olmak üzere iki boyutlu ele alınmaktadır (Lazarus ve Folkman, 1984). Bu çalışma kapsamında da kullanılan başka bir modele göre de başa çıkma tutumları önce 13 sonra 15 boyut olarak ele alınmıştır (Carver, Scheier ve Weintraub, 1989; Carver ve Scheier, 1994). Bu boyutlar pozitif yeniden yorumlama ve gelişme, zihinsel boş verme, soruna odaklanma ve duyguları açığa vurma, yararlı sosyal destek kullanımı, aktif başa çıkma, inkâr, dinî olarak başa çıkma, şakaya vurma, davranışsal olarak boş verme, geri durma, duygusal sosyal destek kullanımı, madde kullanımı, kabullenme, mizaha vurma, diğer meşguliyetleri bastırma ve plan yapma olarak sıralanabilir. Daha sonra bu boyutlar problem odaklı başa çıkma, duygu odaklı başa çıkma ve işlevsiz başa çıkma olmak üzere üç ana sınıflandırma altında ele alınmaya

başlamıştır (Greer, 2007; Kallasmaa ve Pulver, 2000; Lyne ve Roger, 2000). Problem odaklı başa çıkma; problemi ya da problemin bir kısmını çözmeyi veya stresin kaynağında değişim oluşturmayı amaçlarken; duygu odaklı başa çıkma durumla ilişkili ya da durumdan kaynaklanan duygusal sıkıntının kontrol altına alınmasını ya da azaltılmasını ifade eder. Kaçınmacı ya da işlevsiz başa çıkma tutumları ise hissedilen sıkıntıyı arttırabilen ya da işlevsel başa çıkma tutumlarının kullanılmasını ketyeyen başa çıkma tutumlarını temsil eder.

Yapılan bir çalışmada, KZVD sergileyen bireylerin %75’inde, rapor edilen işlevin “stresi yönetmek” olduğu bulunmuştur (Klonsky, 2007). Buradan yola çıkarak, işlevsel stresle başa çıkma tutumları bulunan bireylerin, stresle başa çıkabilmek amacıyla KZVD’yi tercih etme ihtimalinin daha az olabileceği söylenebilir. Cezaevleri bağlamında yapılan araştırmalarda da stresle başa çıkma tutumları ile KZVD ve KZVD’yi tetikleyen diğer değişkenler arasında ilişkiler bulunmuştur (örn. Anestis, Pennings, Lavender, Tull ve Gratz, 2013; Çaynak ve Kutlu, 2016; Haines ve Williams, 1997; Mandhouj, Aubin, Amirouche, Perroud ve Huguelet, 2014; McKeown, Clabour, Heron ve Thomson, 2017).

KZVD hakkında 2000’li yılların öncesine oranla daha fazla şey biliniyor olsa da daha alınması gereken çok yol olduğu ve bu davranışa karşı hangi değişkenlerin koruyucu olabileceği ve ne tür tedavi yaklaşımlarının uygulanabileceği gibi alanlarda yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir (Aksoy ve Ögel, 2003; Bentley ve ark., 2017; Brereton, 2018). Tüm bu değerlendirmeler ışığında, bu araştırmanın cezaevleri bağlamında KZVD’yi etkileyen değişkenlerin belirlenmesi, bu davranışa yönelik uygulanabilecek başta önleyici ve koruyucu müdahaleler olmak üzere tedavi edici müdahalelerin neler olabileceği konusunda yol gösterici olması beklenmektedir. Araştırmamızda birlikte kullanılan değişkenler bir yana, Türkiye’de cezaevleri bağlamında KZVD üzerine yapılan çalışmalar oldukça azdır. Bu yüzden bu araştırma, ele aldığı evren ve örneklem itibarıyla alanyazın için oldukça önemli veriler sunabilir.

Özetle, bu araştırmada ceza infaz kurumlarında bulunan erkek hükümlü ve tutukluların duygu düzenleme güçlükleri ve stresle başa çıkma tutumlarının KZVD’nin işlevlerini yordama gücünü anlamak amaçlanmıştır. Araştırmada cevap aranan sorular “Hükümlü-tutukluların duygu düzenlemede deneyimlediği güçlük KZVD’nin ortaya çıkarıcı işlevini yordamakta mıdır?” ve “Hükümlü-tutukluların başa çıkma tutumları, KZVD’nin ortaya çıkarıcı işlevini yordamakta mıdır?” olmuştur. Geçmiş bulgular ışığında, araştırmada kullanılan her iki bağımsız değişkenin, KZVD işlev puanları üzerinde etkisi olması ve bu değişkeni anlamlı bir şekilde yordaması beklenmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimleyici bir tarama çalışmasıdır ve araştırmada tarama türü araştırmalardan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada duygu düzenleme güçlükleri ve stresle başa çıkma tutumlarının, KZVD’nin işlevlerini yordama derecesini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri; duygu düzenleme güçlükleri ve stresle başa çıkma tutumlarıdır. Bağımlı değişken ise KZVD işlevleri (otonom işlevlerin veya sosyal işlevlerin kullanımı)’dır.

Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Aralık 2019 – Mart 2020 tarihleri içerisinde, T.C. Adalet Bakanlığı Manisa-Akhisar Açık ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarında infazını sürdürmekte olan mahkumlar oluşturmaktadır. 1400 kişi kapasiteli Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan ve 400 kişi kapasiteli Akhisar Açık Ceza İnfaz Kurumu’ndan basit tesadüfi örnekleme kullanılarak rastgele mahkûm seçimi yapılmıştır. İki ceza infaz kurumunda bulunan adli suçtan hükümlü, hüküm özlü ya da tutuklu kişilerin listesi oluşturulmuş ve katılımcılar bu listeden kura ile seçilmişlerdir. Koşullarından uygulama için gruplar halinde çıkarılan mahkumların, çalışmaya katılmak istememe ihtimallerine karşın, kura yöntemi ile yedek liste oluşturulmuş ve bu listeden sırayla seçilen mahkumlar örnekleme dâhil edilmiştir. Veri toplama süreci Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında ceza infaz kurumlarında bilimsel araştırmaların yürütülmesinin yasaklanması nedeniyle sonlandırılmıştır ve bu zamana dek toplamda 314 katılımcıya ulaşılmıştır.

Çalışmaya katılan 314 kişiden 15 tanesi, görüşmeye yarım bırakma, ölçüm araçlarını rastgele yanıtlandırma, bilişsel becerilerin çok düşük olması gibi nedenlerden dolayı örneklemden çıkarılmıştır. Sonuç olarak 299 katılımcının verileri ile demografik özelliklerin analizine devam edilmiştir. 299 katılımcının 106 tanesi daha önce KZVD sergilememiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeninin, KZVD’nin işlevleri olması ve bu 106 katılımcının Kendine Zarar Verme Davranış Değerlendirme Envanteri İşlevler Bölümü’nü doldurmamış olması nedeniyle, verilerin analizine KZVD öyküsü bulunan 193 katılımcı ile devam edilmiştir. Bir sonraki aşamada Mahalanobis değeri ile uç değerler bulunmuş ve beş adet uç değer ayrıştırılmasıyla 188 kişilik bir veri seti elde edilmiştir. Son haliyle 188 katılımcının oluşturduğu örneklem grubunun başlıca demografik özellikleri aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kendine Zarar Verme Davranışı Geçmiş Olan Katılımcıların Bazı Demografik Özellikleri

Değişken		f	%
Yaş	18-25	50	26,6
	26-35	86	45,7
	36-45	41	21,8
	46-55	9	4,8
	56-60	2	1,1
Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	4	2,1
	Okur Yazar	7	3,7
	İlkokul	47	25,0
	Ortaokul	82	43,6
	Lise	43	22,9
	Yüksekokul	1	0,5
	Üniversite	3	1,6
	Bilinmeyen	1	0,5
En Sık Gözlemlenen Kendine Zarar Verme Şekilleri	Kesme, Faça Atma	151	50,5
	Çarpma, Kendine Vurma	119	39,8
	Yaranın İyileşmesine Engel Olma	30	10
	Kendini Yakma	24	8
	Birden Fazla Yolla KZVD	21	7

KZVD= Kendine Zarar Verme Davranışı

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Bilgilendirilmiş Onam Formu, Demografik Bilgi Formu, Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri (KZVDDE), Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği (DDGÖ) ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE) kullanılmıştır.

Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri (KZVDDE)

Klonsky ve Glenn (2009) tarafından geliştirilmiştir. İki bölümden oluşan envanterin ilk bölümünde, 12 çeşit KZVD'nin daha önce ortaya çıkıp çıkmadığı ve çıktı ise kaç kez gerçekleştirildiği incelenmektedir. Envanterin davranışlar bölümünün geçerlilik güvenilirlik çalışması Klonsky ve Glenn tarafından yürütülmüş ve iç tutarlılığının ($\alpha=0,84$) olarak çok iyi düzeyde olduğu bulunmuştur (Bildik ve ark., 2012). KZVDDE'nin 39 soru içeren ikinci bölümü, KZVD'nin sosyal ve otonom işlevlerini sorgulamaktadır. Toplam KZVDDE işlevler puanı yükseldikçe, patolojik belirti ve risk artmaktadır (Oktan, 2014). Sosyal ve otonom işlevler için, iç tutarlılık değerleri (0,88 ve 0,80) çok iyi düzeyde bulunmuştur

(Klonsky ve Glenn, 2009). Envanterin Türkçe versiyonu, Bildik ve ark. (2012) tarafından oluşturulmuş, birinci bölümünün iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0,79$ olarak bulunmuştur. İşlevler toplam puanının iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,93$ olarak elde edilmiştir. Otonom işlevler puanı için bulunan iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,81$ olurken; sosyal işlevler puanı için iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,86$ olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenilirliği; işlevler toplam puanı, otonom işlevler puanı ve sosyal işlevler puanı için sırasıyla $r=0,64$; $r=0,58$ ve $r=0,60$ olarak elde edilmiştir. Bu araştırmada KZVDDE işlevler toplam puanının iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,80$ olarak bulunurken, KZVDDE otonom işlevler puanı iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,83$; sosyal işlevler puanı iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,78$ olarak elde edilmiştir.

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ)

Gratz ve Roemer (2004) tarafından bireylerin duygu düzenleme güçlüklerini ölçmek amacıyla oluşturulan bir ölçektir. Beşli Likert tipinde olan ve 36 maddeden oluşan bu ölçek, öz bildirimine dayalıdır. Ölçekten alınan yüksek puan, duygu düzenlemede yaşanan güçlüğü artığına işaret etmektedir. Ölçeğin orijinal halinin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0,93$ olarak elde edilmiştir.

Tüm alt boyutların iç tutarlılık katsayılarının $\alpha=.80$ 'den büyük olduğu görülmüştür (Gratz ve Roemer, 2004). Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Rugancı ve Gençöz (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.94$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde iç tutarlılık katsayısının $\alpha=.75$ ile $\alpha=.90$ arasında değiştiği görülmüştür (Rugancı ve Gençöz, 2010). Bu çalışmada ölçeğin toplam puan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,91 olmuştur.

Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE)

Araştırmada, katılımcıların stres doğurucu olaylarla mücadele etmek için hangi stresle başa çıkma tutumlarını kullandığını anlamak amacıyla kullanılmıştır. COPE, bireylerin günlük hayatta karşılaştıkları zorlayıcı olaylara karşı nasıl mücadele ettiğini ve ne tür tepkiler verdiğini araştırmak amacıyla 1989 yılında geliştirilen ve ilk haliyle 52 madde ve 13 boyuttan oluşan bir öz bildirim ölçeğidir (Carver ve ark., 1989). Ölçek daha sonra geliştiricileri tarafından iki boyutun eklenmesiyle, 60 madde ve 15 alt boyuttan oluşan bir yapıya sahip olmuştur (Carver ve Scheier, 1994). Birçok çalışmada COPE'nin 15 alt boyutlu faktör yapısına alternatif olarak kullanılabilecek ikincil bir faktör yapısı araştırılmıştır. Yapılan araştırmaların birçoğunda problem odaklı başa çıkma, duygu odaklı başa çıkma ve kaçınmacı başa çıkma faktörlerinin bu ölçek için kullanılabilecek uygun bir faktör yapısı oluşturduğu sonucu elde edilmiştir (Greer, 2007; Kallasmaa ve Pulver, 2000; Lyne ve Roger, 2000). Alanyazın incelendiğinde net bir uygulama birliğinden bahsedilemeyeceği de duygu odaklı, sorun odaklı ve işlevsel olmayan başa çıkma tutumları faktörlerinden oluşan faktör yapısının birçok önemli çalışmada kullanılması ve ölçeğin geliştiricilerinin de bu yapıyı önermesi nedeniyle, 15 boyutlu yapı yerine bu üç faktörden oluşan yapı verilerin değerlendirilmesinde kullanılmıştır. COPE'nin Türkçeye uyarlanması Ağargün, Beşiroğlu ve Kıran (2005) tarafından 21 erkek ve 26 kadın sağlıklı katılımcı ile yapılan bir çalışmayla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe versiyonunda toplam puan için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.79$ olarak bulunmuştur (Ağargün ve ark., 2005). Bu çalışmada COPE toplam puan iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,89$; COPE duygu odaklı başa çıkma puanı iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,79$; COPE problem odaklı başa çıkma puanı iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,84$; COPE işlevsel olmayan başa çıkma puanı iç tutarlılık kat sayısı $\alpha=0,76$ olarak elde edilmiştir.

İşlem

Çalışmaya başlamadan önce, Ege Üniversitesi Rektörlüğü, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve

Yayın Etiği Kurulu'na etik kurul izni için başvurulmuş ve 28.11.2019 tarihli, 426 protokol numaralı karar ile araştırmanın etik açıdan uygun olduğu bilgisıyla etik kurul izin işlemi tamamlanmıştır. Etik kurul izniyle birlikte T.C. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'ne veri toplama işleminin Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile Akhisar Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda yapılabilmesi için izin başvurusunda bulunulmuş ve 13.12.2019 tarihinde araştırmanın her iki kurumda da uygulanabileceğine dair resmi izin alınmıştır. Seçilen katılımcılar Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda infaz ve koruma memurlarının yardımı ile koşullarından eğitim birimi sınıflarına rızaları dâhilinde getirilmiş ve veri toplama işlemi bu bağlamda gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar sırayla Kişisel Bilgi Formu, Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği (DDGÖ), Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE) ve Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri (KZVDDE)'ni yanıtlamışlardır. Veriler toplanmadan önce, hükümlüler araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve veri toplama araçlarının içeriği katılımcılara aktarılmıştır. Veri toplama işlemi 2020 yılının Ocak ayı ile Mart ayı arasında devam etmiş ve Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında ceza infaz kurumlarında bilimsel araştırmaların yürütülmesinin yasaklanması nedeniyle sonlandırılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi için "SPSS 25.0 for Windows" paket programı kullanılmıştır. Öncelikle hatalı olarak girilen verilerin kontrolü yapılmış ve bu veriler, orijinal ölçeklerden kontrol edilerek düzeltilmiştir. Ardından gerekli analiz işlemlerinin yapılabilmesi için elde edilen veriler ters çevirme, ölçek toplam puanı alma, yeni değişkenler oluşturma gibi işlemler ile işlenebilir hale dönüştürülmüştür. Son olarak, tüm katılımcılardan, yalnızca geçmiş KZVD öyküsü bulunanlar örnekleme dahil edilmiş ve Mahalanobis uzaklığı hesaplanarak uç değerler nihai örneklemden çıkarılmıştır.

Araştırmada bir bağımlı, iki bağımsız değişken olduğu için çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Bağımlı değişkenin üç farklı boyuttan oluşması ve bunların ayrı ayrı değerlendirilecek olması nedeniyle üç ayrı çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca COPE, tek bir anlamlı toplam puan vermediği için üç boyutu ayrı ayrı analiz işlemine dâhil edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde hükümlü ve tutukluların duygu düzenleme güçlüklerinin ve başa çıkma tutumlarının KZVD'nin işlevlerini ne düzeyde yordadığını tespit etmek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizinin sonuç-

Tablo 2. Mahalanobis Uzaklığı Analizi ile Uç Değerlerin Çıkarılmasından Önce ve Sonra Stresle Başa Çıkma Tutumları Ölçeği, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ve Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri – İşlevler Bölümü’ne İlişkin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	Mahalanobis uzaklığı ile uç değer analizi öncesi		Mahalanobis uzaklığı ile uç değer analizi sonrası	
	Çarpıklık Değeri	Basıklık Değeri	Çarpıklık Değeri	Basıklık Değeri
COPE	.049	1.023	.050	1.041
DDGÖ	1.347	2.545	1.012	.820
KZVDDE-İB	1.458	2.765	1.188	1.954

COPE= Stresle Başa Çıkma Tutumları Ölçeği; DDGÖ= Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği; KZVDDE-İB= Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri - İşlevler Bölümü

ları yer almaktadır. Çoklu doğrusal regresyon analizinin raporlanması öncesinde ön analiz sonuçları paylaşılmıştır.

Çoklu doğrusal regresyon analizi öncesinde normal dağılımı etkileyebilecek çok değişkenli uç değerlerin çıkarılması için Mahalanobis uzaklığı hesaplanmıştır. Sonuç olarak daha önce KZVD sergileyen beş katılımcı, uç değerlere sahip olduğu ve normal dağılımı engellediği için analiz öncesinde örneklemden çıkarılmıştır. Analiz, KZVD öyküsü bulunan 188 katılımcıdan elde edilen veri seti ile sürdürülmüştür. Verilerin normal dağılımını görmek için kullanılan referanslardan bir tanesi çarpıklık ve basıklık değerleridir. Buna göre çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2.0 ile -2.0 arasında olması verilerin normal dağılımının kabulü için yeterli görülmektedir (George ve Mallery, 2010). Beş adet uç değer veri setinden çıkarılmasıyla birlikte çarpıklık ve basıklık değerleri istenilen aralığa girmiştir. Tablo 2’de uç değerlerin atılma işleminden önce ve sonra ölçeklerden alınan skorlara ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri gösterilmiştir.

Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri Sosyal ve Otonom İşlevler alt ölçek puanları ile işlevler ölçeğinden alınan toplam puanın, bağımsız değişkenlerle olan ilişkisini gösteren korelasyon analizi sonuçları ve KZVD işlevlerinin bağımsız değişkenler tarafından ne düzeyde yordandığına ilişkin regresyon analizi sonuçları aşağıda paylaşılmıştır.

KZVD’nin sosyal işlevler puanları ile bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo incelendiğinde yalnızca katılımcıların COPE – kaçınmacı başa çıkma alt faktörü puanları ile KZVD’nin sosyal işlevler puanları arasında pozitif yönde bir ikili korelasyon olduğu görülmektedir ($r = .13$; $p < .05$). Değişkenler arasındaki en yüksek ilişki .625 düzeyindedir. Bu ilişki düzeyi .8’i aşmadığı için, çoklu eş doğrusallık sorunu oluşmadığı söylenebilir.

Bağımsız değişkenlerin, bir model aracılığı ile bağımsız değişkeni ne düzeyde yordadığını görmek için çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Daha az değişken ile daha fazla varyans açıklayabilmek amacı ile geriye doğru regresyon analizi yapılmış ve her adımda düşük etki gösteren bir bağımsız değişken, modelden çıkarılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 4 ve Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 4 ve Tablo 5’te görüldüğü üzere, KZVD’nin sosyal işlevlerinin yordanmasına yönelik yapılan çoklu regresyon analizi, dört farklı modelin sınanması ile gerçekleştirilmiştir. Birinci adımda; duygu odaklı başa çıkma, problem odaklı başa çıkma, kaçınmacı başa çıkma ve duygu düzenleme güçlükleri değişkenlerinin KZVD’nin sosyal işlevlerini ne kadar yordadığına yönelik yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, varyansın anlamlı bir şekilde açıklanmadığı görülmüştür.

Tablo 3. Kendine Zarar Verme Davranışı Sosyal İşlevler Alt Ölçek Puanı ile Bağımsız Değişkenlerin İlişkisini Gösteren Korelasyon Değerleri

	KZVD-Sİ	COPE-DOBÇ	COPE-POBÇ	COPE-KBÇ	DDG
KZVD-Sİ	1.000	.050	.076	.126*	.084
COPE-DOBÇ	.050	1.000	.625*	.513*	.033
COPE-POBÇ	.076	.625*	1.000	.353*	-.078
COPE-KBÇ	.126*	.513*	.353*	1.000	.396*
DDGÖ	.084	.033	-.078	.396*	1.000

* $P < .05$ düzeyinde anlamlıdır. KZVD-Sİ = Kendine Zarar Verme Davranışı Sosyal İşlevler Puanı; COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

Tablo 4. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Sosyal İşlevler Alt Ölçek Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren R2 Değeri ve Varyans Analizi Sonuçları

Model	R ²	Düzenlenmiş R ²	Sd1	Sd2	F	p
1	.021	-.001	4	182	.968	.427
2	.019	.003	3	183	1.199	.311
3	.017	.007	2	184	1.619	.201
4	.016	.011	1	185	2.996	.085

($p > .05$). Duygu odaklı başa çıkma değişkeninin hariç tutulduğu ikinci adımda ($p > .05$) ve duygu odaklı başa çıkma ile duygu düzenleme güçlüklerinin hariç tutulduğu üçüncü adımda da ($p > .05$) anlamlı bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Dördüncü modelde kaçınmacı başa çıkma puanları ile KZVD sosyal işlevler puanlarındaki değişimin açıklanıp açıklanamayacağı kontrol edilmiş ve bu iki değişken arasında pozitif bir korelasyon olmasına karşın ($r = .13$, $p < .05$), regresyon analizi sonucunun anlamlı çıkmadığı ve bağımlı değişkendeki değişimin anlamlı bir şekilde açıklanamadığı görülmüştür ($p > .05$).

KZVD'nin otonom işlevler puanları ile bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo incelendiğinde, KZVD'nin otonom işlevler puanları ile COPE - kaçınmacı başa çıkma puanları arasında pozitif yönde bir ikili korelasyon olduğu görülmektedir ($r = .209$, $p < .05$). Ayrıca KZVD'nin otonom

işlevler puanları ile, duygu düzenleme gücüğü puanları arasında da anlamlı ve pozitif bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r = .296$, $p < .05$). Değişkenler arasındaki en yüksek ilişki .625 düzeyindedir. Bu ilişki düzeyi .8'i aşmadığı için, çoklu eş doğrusallık sorunu oluşturmadığı söylenebilir.

Bağımsız değişkenlerin, bir model aracılığı ile KZVD otonom işlevler puanlarını ne düzeyde yordadığını görmek için çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Geriye doğru seçim yöntemi ile çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmış ve her adımda düşük etki gösteren bir bağımsız değişken, modelden çıkarılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 7 ve Tablo 8'te gösterilmiştir.

Tablo 7 ve Tablo 8'de görüldüğü üzere, dört farklı model ile çoklu doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bu modeller ele alındığında, her bir modelin KZVD otonom işlevler puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür ($p < .05$).

Birinci aşamada; duygu odaklı başa çıkma puan-

Tablo 5. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Sosyal İşlevler Alt Ölçek Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren B, β Korelasyonu ve Anlamlılık Düzeyi

Model	Değişken	B	Std Hata	β	T	p	VIF
1	Sabit	3.763	3,914		.961	.338	
	COPE-DOBÇ	-.035	.065	-.055	-.535	.593	1.97
	COPE-POBÇ	.051	.063	.076	.799	.426	1.69
	COPE-KBÇ	.103	.091	.108	1.130	.260	1.71
	DDGÖ	.017	.029	.049	.588	.558	1.28
2	Sabit	3.035	3.663		.828	.408	
	COPE-POBÇ	.033	.054	.049	.609	.543	1.22
	COPE-KBÇ	.083	.083	.088	1.001	.318	1.44
	DDGÖ	.018	.028	.053	.642	.522	1.27
3	Sabit	4.613	2.584		1.785	.076	
	COPE-KBÇ	.105	.076	.110	1.387	.167	1.19
	DDGÖ	.014	.027	.040	.505	.614	1.19
4	Sabit	5.149	2.351		2.191	.030	
	COPE-KBÇ	.120	.069	.126	1.731	.085	1

COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

ları, problem odaklı başa çıkma puanları, kaçınmacı başa çıkma puanları ve duygu düzenleme güçlükleri puanları değişkenlerinin oluşturduğu modelin KZVD otonom işlevler puanını anlamlı bir şekilde yordadığı ve toplam var-

yansın %10.2'sinin açıklandığı görülmektedir ($F(4,182) = 5.165, R^2 = .102, p < .01$). Duygu düzenleme güçlükleri puanlarının, KZVD'nin otonom işlevlerini tek başına anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür ($\beta = .245, p < .01$).

Tablo 6. Kendine Zarar Verme Davranışı Otonom İşlevler Alt Ölçek Puanı ile Bağımsız Değişkenlerin İlişkisini Gösteren Korelasyon Değerleri

	KZVD-Oİ	COPE-DOBÇ	COPE-POBÇ	COPE-KBÇ	DDG
KZVD-Oİ	1.000	.016	.015	.209*	.296*
COPE-DOBÇ	.016	1.000	.625*	.513*	.033
COPE-POBÇ	.015	.625*	1.000	.353*	-.078
COPE-KBÇ	.209*	.513*	.353*	1.000	.396*
DDGÖ	.296*	.033	-.078	.396*	1.000

* $P < .05$ düzeyinde anlamlıdır. KZVD-Oİ = Kendine Zarar Verme Davranışı Otonom İşlevler Puanı; COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

Tablo 7. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Otonom İşlevler Alt Ölçek Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren R² Değeri ve Varyans Analizi Sonuçları

Model	R ²	Düzenlenmiş R ²	Sd1	Sd2	F	p
1	.102	.082	4	182	5.165	.001
2	.101	.086	3	183	6.854	.000
3	.098	.088	2	184	9.967	.000
4	.088	.083	1	185	17.796	.000

Tablo 8. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Otonom İşlevler Alt Ölçek Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren B, β Korelasyonu ve Anlamlılık Düzeyi

Model	Değişken	B	Std Hata	β	T	p	VIF
1	Sabit	1,171	3.217		.364	.716	
	COPE-DOBÇ	-.049	.053	.091	-.920	.359	1.97
	COPE-POBÇ	.023	.052	.040	.434	.665	1.69
	COPE-KBÇ	.118	.075	.145	1.574	.117	1.71
	DDGÖ	.072	.023	.245	3.087	.002	1.28
2	Sabit	1.701	2.969		.573	.567	
	COPE-DOBÇ	-.037	.045	-.068	-.815	.416	1.42
	COPE-KBÇ	.122	.074	.149	1.640	.103	1.69
	DDGÖ	.071	.023	.239	3.064	.003	1.24
3	Sabit	.014	2.124		.007	.995	
	COPE-KBÇ	.089	.062	.109	1.428	.155	1.19
	DDGÖ	.075	.022	.253	3.321	.001	1.19
4	Sabit	2.004	1.608		1.246	.214	
	DDGÖ	.087	.021	.296	4.219	.000	1

COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

Tablo 9. Kendine Zarar Verme Davranışı Toplam İşlevler Puanı ile Bağımsız Değişkenlerin İlişkisini Gösteren Korelasyon Değerleri

	KZVD-Tİ	COPE-DOBÇ	COPE-POBÇ	COPE-KBÇ	DDG
KZVD-Tİ	1.000	.046	.064	.220*	.244*
COPE-DOBÇ	.046	1.000	.625*	.513*	.033
COPE-POBÇ	.064	.625*	1.000	.353*	-.078
COPE-KBÇ	.220*	.513*	.353*	1.000	.396*
DDGÖ	.244*	.033	-.078	.396*	1.000

*P<.05 düzeyinde anlamlıdır. KZVD-Tİ = Kendine Zarar Verme Davranışı Toplam İşlevler Puanı; COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

İkinci aşamada, modelden problem odaklı başa çıkma puanları çıkartılmıştır. Geriye kalan üç bağımsız değişkenden oluşan modelin KZVD otonom işlevler puanını anlamlı bir şekilde yordadığı ve bağımlı değişkendeki değişimin %10.1'ini açıkladığı görülmüştür ($F(3,183) = 6.854$, $R^2 = .101$, $p < .01$). Modeldeki değişkenlerden yalnızca duygu düzenleme güçlükleri puanlarının, KZVD'nin otonom işlevlerini tek başına anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür ($\beta = .239$, $p < .01$).

Analizin bir sonraki aşamasında, duygu odaklı başa çıkma puanları da bağımsız değişkenler arasından çıkarılmış ve geriye kaçınmacı başa çıkma puanları ile duygu düzenleme güçlükleri puanları bırakılmıştır. Bu iki bağımsız değişken ile kurulan model, varyansın %9,8'ini açıklayabilmiştir ($F(2,184) = 9.967$, $R^2 = .098$, $p < .01$).

KZVD'nin otonom işlevlerini yordamaya yönelik gerçekleştirilen geriye doğru seçimli regresyon analizi, dördüncü aşamada son bulmuştur. Dördüncü aşamada oluşan model sadece duygu düzenleme güçlükleri puanlarını içermiştir. Duygu düzenleme güçlükleri puanlarının varyansın %8,8'ini açıkladığı görülmüştür ($F(1,185) = 17.796$, $R^2 = .088$, $\beta = .296$, $p < .01$).

KZVD'nin toplam işlevler puanları ile bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo incelendiğinde, kendine zarar verme davranışının toplam işlevler puanları ile kaçınmacı başa çıkma puanları arasında pozitif yönde bir ikili korelasyon olduğu görülmektedir ($r = .220$, $p < .05$). Ayrıca KZVD'nin toplam işlevler puanları ile, duygu düzenleme güçlüğü puanları arasında da anlamlı ve pozitif bir ilişki ortaya

çıkmiştir ($r = .244$, $p < .05$). Bağımsız değişkenler arasındaki en yüksek ilişki .625 düzeyindedir. Bu ilişki düzeyi .8'i aşmadığı için, çoklu eş doğrusallık sorunu oluşturmadığı söylenebilir.

Bağımsız değişkenlerin, bir model aracılığı ile KZVD toplam işlevler puanlarını ne düzeyde yordadığını görmek için çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Geriye doğru seçim yöntemi ile çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmış ve her adımda düşük etki gösteren bir bağımsız değişken, modelden çıkarılmıştır. Bu analizlerin sonuçları Tablo 10 ve Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 10 ve Tablo 11'de görüldüğü üzere, üç farklı model ile çoklu doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bu modeller ele alındığında, her bir modelin KZVD toplam işlevler puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Birinci aşamada; duygu odaklı başa çıkma puanları, problem odaklı başa çıkma puanları, kaçınmacı başa çıkma puanları ve duygu düzenleme güçlükleri puanları değişkenlerinin oluşturduğu modelin KZVD toplam işlevler puanını anlamlı bir şekilde yordadığı ve toplam varyansın %8,3'ünün açıklandığı görülmektedir ($F(4,182) = 4.123$, $R^2 = .083$, $p < .01$). İkinci aşamada, modelden problem odaklı başa çıkma puanları çıkartılmıştır. Geriye kalan üç bağımsız değişkenden oluşan modelin KZVD toplam işlevler puanını anlamlı bir şekilde yordadığı ve bağımlı değişkendeki değişimin %7,9'unu açıkladığı görülmüştür ($F(3,183) = 5.257$, $R^2 = .079$, $p < .01$).

KZVD'nin toplam işlevler puanını yordamaya yönelik gerçekleştirilen geriye doğru seçimli regresyon

Tablo 10. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Toplam İşlevler Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren R2 Değeri ve Varyans Analizi Sonuçları

Model	R ²	Düzenlenmiş R ²	Sd1	Sd2	F	p
1	.083	.063	4	182	4.123	.003
2	.079	.064	3	183	5.257	.002
3	.078	.068	2	184	7.734	.001

Tablo 11. Bağımsız Değişkenler ile Oluşturulan Modellerin Kendine Zarar Verme Davranışı Toplam İşlevler Puanını Ne Düzeyde Yordadığını Gösteren B, β Korelasyonu ve Anlamlılık Düzeyi

Model	Değişken	B	Std Hata	β	T	p	VIF
1	Sabit	4.934	5.255		.939	.349	
	COPE-DOBÇ	-.084	.087	-.096	-.961	.338	1.97
	COPE-POBÇ	.073	.085	.079	.861	.391	1.69
	COPE-KBÇ	.221	.122	.168	1.805	.073	1.71
	DDGÖ	.089	.038	.187	2.327	.021	1.28
2	Sabit	6.653	4.857		1.370	.172	
	COPE-DOBÇ	-.044	.074	-.051	-.598	.551	1.42
	COPE-KBÇ	.233	.121	.177	1.920	.056	1.69
	DDGÖ	.084	.038	.175	2.217	.028	1.24
3	Sabit	4.627	3.473		1.332	.184	
	COPE-KBÇ	.193	.102	.147	1.905	.058	1.19
	DDGÖ	.088	.037	.186	2.407	.017	1.97

COPE-DOBÇ = COPE Duygu Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-POBÇ = COPE Problem Odaklı Başa Çıkma Puanı; COPE-KBÇ = COPE Kaçınmacı Başa Çıkma Puanı; DDGÖ = Duygu Düzenleme Güçlükleri Puanı

analizi, üçüncü aşamada son bulmuştur. Üçüncü aşamada oluşan modelde kaçınmacı başa çıkma puanları ile duygu düzenleme güçlükleri puanları yer almıştır. Bu iki bağımsız değişken ile kurulan model, varyansın %7.8'ini açıklayabilmiştir ($F(2,184) = 7.734$, $R^2 = .078$, $p < .01$). Duygu düzenleme güçlükleri puanındaki değişim, bağımsız değişkendeki değişimi tek başına anlamlı bir şekilde yordamakta iken ($\beta = .186$, $p < .05$) kaçınmacı başa çıkma puanlarının varyansı tek başına istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yordamadığı bulunmuştur ($\beta = .147$, $p = .058$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan 299 hükümlü ve tutuklunun 193'ünün KZVD geçmişi bulunduğu, 106'sının KZVD geçmişinin bulunmadığı görülmüştür. Buna göre geçmişte en az bir kez KZVD sergilemiş hükümlü ve tutukluların oranı %64,5'tir. Cezaevlerinde kendine zarar verme davranışlarıyla ilgili yapılmış bir inceleme çalışmasında, yaşam boyu KZVD sergileme oranlarının %8,6 ila %67 arasında değişebildiği görülmüştür (Dixon-gordon ve ark., 2012). Bu araştırmanın katılımcılarında gözlemlenen %64,5'lik yaşam boyu KZVD oranının geçmiş çalışmalarda elde edilen bulgularla uyumlu olduğu ancak birçok çalışmaya kıyasla daha yüksek bir oran olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların kendine zarar verme yöntemleri incelendiğinde; tüm hükümlü ve tutukluların %50,5'inin kesme ya da faça atma yöntemini, %39,8'inin bir yere çarpma ya da kendine vurma yöntemini, %10'unun ya-

ranın iyileşmesine engel olma yöntemini, %8'inin kendini yakma yöntemini kullandığı anlaşılmaktadır. KZVD geçmişi bulunan hükümlü ve tutukluların %7'sinin bunu birden fazla yöntemle gerçekleştirdiği görülmüştür. Geçmiş çalışmalar ve araştırmalar incelendiğinde, erkek hükümlü ve tutuklularda en çok kullanılan kendine zarar verme yönteminin kesme olduğu görülmektedir (De Vogel ve Verstegen, 2021; Hawton ve ark., 2014; Howard ve Pope, 2019). Kendini kesme davranışını sıklık olarak, kendini yakma, kendine vurma, vücuttaki yaraların iyileşmesine izin vermeme gibi kendine zarar verme yöntemleri izlemiştir (de Vogel ve Verstegen, 2021; Favazza, 1992). Bu noktada araştırmamızın örneklemini oluşturan bireylerin kendine zarar verme yöntemlerinin, geçmiş araştırmalarda ortaya çıkan bulgularla uyumlu olduğu görülmektedir. Bir yere çarpma ya da kendine vurma yönteminin bu araştırmada birlikte ele alınmış olmasının, bu yöntemin kullanılma sıklığının diğer çalışmalardan elde edilen bulgulara kıyasla daha fazla gözükmesine neden olduğu düşünülmüştür.

Yapılan analiz işlemleri sonrasında KZVD'nin sosyal işlevlerinin herhangi bir bağımsız değişken tarafından anlamlı bir şekilde yordanmadığı görülmüştür. Bir diğer bulgu ise KZVD'nin sosyal işlev puanları ile başa çıkma tutumlarından kaçınmacı başa çıkma puanları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir korelasyon olduğudur. Bu bulgulardan hareketle, KZVD'nin sosyal işlevlerinin araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlerden herhangi biri tarafından açıklanamadığı; duygu düzenleme güçlükleriyle, problem odaklı başa çıkma tutumlarıyla ve duygu odaklı başa çıkma tutumlarıyla bir ilişkisinin

bulunmadığı; kaçınmacı başa çıkma tutumlarıyla ise pozitif yönde anlamlı bir ilişkisinin olduğu ifade edilebilir. Alanyazın incelendiğinde, duygu düzenleme güçlüklerinin ve başa çıkma tutumlarının, KZVD ile ilişkili olduğu (Bakar Kahraman ve Kizilay Çankaya, 2020; Howard ve Pope, 2019) görülse de bu değişkenlerin KZVD'nin sosyal işlevleriyle olan ilişkisinin çalışıldığı araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu nedenle bulguların diğer çalışmaların sonuçlarıyla kıyaslanması mümkün olmamıştır.

İşlevsellik yaklaşımı üzerinden gidildiğinde, KZVD'ye neden olan işlevin, bireyin o an için ulaşamadığı bir becerinin ya da olanağın eksikliği kapatması beklenir. Bu açıdan incelendiğinde sosyal işlevlerin iletişim becerilerindeki eksiklik, kişiler arası problemler, sosyal yetersizlik, sağlıklı iletişim kanallarının alıcı kişi tarafından dikkate alınmaması gibi durumlarla daha fazla açıklanabileceği düşünülmüştür. Duygu düzenleme güçlükleri ile sosyal yetersizlik arasında bir ilişki olduğu bulunmuştur (Malkoç, Aslan Gördesli, Arslan, Çekici ve Aydın Sünbül, 2019). Benzer şekilde, stresle başa çıkma tutumlarının da kişilerarası problemleri etkilediği ifade edilmektedir (Joybari, 2014). Buna karşın, duygu düzenleme güçlükleri ve stresle başa çıkma tutumlarının KZVD'nin sosyal işlevlerini yordamıyor oluşunun nedeni, bu değişkenlere sahip olmanın ya da sahip olmanın, kişinin KZVD sonrasında elde etmeyi öğrendiği sosyal işlevlerle doğrudan ilişkisinin olmaması olarak yorumlanmıştır.

Yapılan bir çalışmada, katılımcıların %96'sının KZVD'yi duygusal rahatlama yaşamak için gerçekleştirdiği ve bununla eş zamanlı olarak katılımcıların %61'inin kişiler arası etki oluşturmak işleviyle kendine zarar verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yani kendine zarar verme vakalarının büyük çoğunluğunda, sosyal işlevler otonom işlevlerle eş zamanlı olarak gözlemlenmiştir (Brown, Comtois ve Linehan, 2002). Bu bulgu temel alındığında, KZVD'nin temelde otonom işlevler nedeniyle ortaya çıktığı ancak bununla birlikte sosyal işlevlerin de davranışın pekiştirilmesine yardımcı olduğu düşünülmüştür. Araştırmanın, kişiler arası değişkenlerle ilişkisi olduğu bilinen bağımsız değişkenlerinin sosyal işlevleri yordamıyor oluşunun bir başka nedeni, sosyal işlevlerin aslında KZVD'nin ortaya çıkışını doğrudan etkilemiyor oluşu ve davranışın tetikleyicisinden ziyade bir sonucu ya da ek kazancı olarak gözükmesi olabilir.

KZVD'nin diğer insanlarla bağlantı kurabilmek amacıyla kullanılan bir başa çıkma stratejisi olabileceği ifade edilmiştir (Howard ve Pope, 2019; Yates, 2004). Kaçınmacı başa çıkma tutumlarının KZVD'nin sosyal işlevlerini yordamıyor oluşu, ancak bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması; aslında KZVD'nin kaçınmacı bir başa çıkma tutumu olarak işlev görüyor

olması ile açıklanabilir. Kaçınmacı başa çıkma tutumlarının alt faktörleri incelendiğinde; madde kullanımı, inkâr, zihinsel boş verme, soruna odaklanma ve duyguları açığa vurma, davranışsal olarak boş verme gibi boyutların bulunduğu görülmektedir. KZVD'nin bazı sosyal durumlarda bu boyutlara ek olarak yeni bir kaçınmacı başa çıkma tutumu görevini üstlendiği yorumu yapılmıştır.

Yapılan analiz işlemleri sonrasında araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlerin oluşturduğu dörtlü, üçlü, ikili ve tekli modellerin, KZVD'nin otonom işlev puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Bağımsız değişkenler ayrı ayrı incelendiğinde ise duygu düzenleme güçlüklerinin, KZVD otonom işlevlerini anlamlı bir şekilde yordadığı ve değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu; kaçınmacı başa çıkma tutumlarının ise otonom işlevlerdeki değişimi açıklayamadığı ancak değişkenler arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir korelasyon olduğu görülmüştür.

KZVD'nin en çok gözlemlenen işlevlerinden bir tanesi duygu düzenlemedir (Bentley ve ark., 2017; Taylor ve ark., 2018). Bu davranışın uygulayan kişilere duygusal bir rahatlama verdiği, genellikle davranışın öncesinde yoğun bir duygu durumunun gözlemlendiği ifade edilmektedir (Klonsky ve Muehlenkamp, 2007). Otonom işlevler nedeniyle gerçekleştirilmiş bir KZVD'nin, alternatif ve işlevsel bir duygu düzenleme yöntemine ulaşılamadığında ortaya çıkması beklenir. Bu açıdan bakıldığında, duygu düzenlemede güçlük yaşayan bireylerin, duygularını düzenlemek amacıyla KZVD'ye yöneliyor olması beklendik bir sonuçtur.

Yapılan bazı çalışmalarda, KZVD sergileyen bireylerin, sergilemeyen bireylere kıyasla daha fazla duygu düzenleme güçlüğü yaşadığı ve duygu düzenleme güçlüklerinin KZVD'yi yordadığı görülmüştür (Bakar Kahraman ve Kizilay Çankaya, 2020; Gratz ve Roemer, 2008; Gratz ve Tull, 2010). Bu çalışmalarda duygu düzenleme güçlüklerinin KZVD'nin hangi işleviyle ilişkili olduğuna dair bir bulguya rastlanmasa da bireylerin duygularını düzenlemek işlevi ile KZVD gerçekleştirdiği tartışılmıştır. Diğer yandan duygu düzenleme becerilerindeki bozulmayla karakterize depresyonun (Joormann ve Gotlib, 2010), KZVD'nin otonom işlevlerini yordadığını tespit eden bir çalışma da mevcuttur (Hilt, Cha ve Nolen-Hoeksema, 2008). Bu açıdan incelendiğinde araştırmanın sonuçları, geçmiş araştırmaların bulgularını destekler niteliktedir.

Problem odaklı ya da duygu odaklı başa çıkma tutumlarının KZVD'nin otonom işlevleri için herhangi bir yordayıcı rolü olmadığı görülmüştür. Bu sonuçların elde edilmesinin muhtemel iki nedeni olabileceği yorumlanmıştır. Birinci neden, problem odaklı başa çıkma tutum-

ları ve duygu odaklı başa çıkma tutumları KZVD'ye karşı koruyucu faktör ya da risk faktörü olarak görülse de (Guerreiro ve ark., 2013; Kasi ve ark., 2012; Savitsky, Findling, Erel ve Hendel, 2020), araştırmamızın sadece KZVD sergileyen bireylere odaklanmış olması ve KZVD gösteren bireylerde duygu odaklı başa çıkma puanlarının ve problem odaklı başa çıkma puanlarının yeterince farklılaşmaması olabilir. İkincisi ise; KZVD'nin otonom işlevlerinin, problem odaklı başa çıkma tutumlarının ve duygu odaklı başa çıkma tutumlarının alt boyutlarının yerine geçemiyor olması olabilir. Bu yorum, KZVD'nin işlevsellik yaklaşımıyla uyum göstermektedir. Diğer yandan KZVD'nin birey için kırılgan yanları telafi etmek amacıyla kullanılan bir başa çıkma stratejisi olabileceği ifade edilmiştir (Yates, 2004). Kaçınmacı başa çıkma tutumlarının KZVD'nin otonom işlevlerini yordamıyor oluşu, ancak bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması; aslında KZVD'nin kaçınmacı bir başa çıkma tutumu olarak işlev görüyor olması ile açıklanabilir.

Araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlerin oluşturduğu dörtlü, üçlü ve ikili modellerin, KZVD'nin toplam işlev puanlarını anlamlı bir şekilde yordadığı bulunmuştur. Duygu düzenleme güçlüklerinin, KZVD toplam işlevlerini anlamlı bir şekilde yordadığı ve değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu; kaçınmacı başa çıkma tutumlarının ise toplam işlevlerdeki değişimi açıklayamadığı ancak değişkenler arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir korelasyon olduğu görülmüştür.

Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri toplam işlevler puanı yükseldikçe, patolojik belirti ve risk artmaktadır (Bildik ve ark., 2012; Klonsky ve Glenn, 2009; Oktan, 2014). Toplam işlevler puanının Kısa Semptom Envanteri'nin alt ölçek puanları ve İhtihar Olasılığı Ölçeği'nin toplam puanı ve alt ölçek puanları ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Bildik ve ark., 2012). Toplam işlev puanlarının aynı zamanda riskli davranışlar ile de önemli bir ilişkisi olduğu belirtilmektedir (Oktan, 2014). Bu bulgular değerlendirildiğinde, KZVD'nin toplam işlev puanlarının yüksek olması, yeniden KZVD'yi gerçekleştirme riski ve diğer psikolojik rahatsızlıklara sahip olmak ile ilişkili olarak görülmüştür. Diğer yandan, bir birey için KZVD'nin birçok işlevinin bulunması, bu davranışın yeniden gerçekleştirilme olasılığını da arttırmaktadır.

Araştırmanın bulguları ışığında, duygu düzenlemede yaşanan güçlüklerin KZVD sergilenmesinde bir risk faktörü olduğu söylenebilir. KZVD'nin risk faktörlerine yönelik teorik modeller incelendiğinde; Linehan'ın (1993) bio-sosyal modelinde ve Nock'un (2010) bütünleştirilmiş modelinde duygu düzenleme güçlüklerinin KZVD için bir risk faktörü olacağı ifade edilmiş-

tir. Duygu düzenleme güçlükleri ve KZVD arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalar da bunu destekler düzeydedir. 2023 yılında yapılan güncel bir çalışmada da olumsuz duygusal durumların KZVD'yi başlattığı gözlemlenmiştir (Liljedahl ve ark., 2023). Türkiye'de üniversite bağlamında yapılan bir çalışmada duygu düzenleme güçlüklerinin KZVD'yi yordadığı (Yanikkol İşler, 2018), madde bağımlılığı olan bireylerde duygu düzenleme güçlüklerinin KZVD'yi yordadığı (Gratz ve Tull, 2010), bir meta-analiz çalışmasında ise yüksek duygu düzenleme güçlükleri puanlarının, KZVD'ye ilişkin risk düzeyini arttırdığı (Wolff ve ark., 2019) sonuçları elde edilmiştir. Geçmiş çalışmalar incelendiğinde, bu araştırmanın bulgularının alanyazındaki bulguları desteklediği görülmektedir.

Duygu düzenleme güçlüklerinin, birçok psikolojik rahatsızlıkla ilişkili olduğu ve özellikle sınır kişilik bozukluğunun altında yatan en temel nedenlerden biri olduğu bulunmuştur (Tragesser, Solhan, Schwartz-Mette ve Trull, 2007). KZVD, son yıllara kadar sınır kişilik bozukluğunun bir belirtisi olarak görülmüştür (Klonsky ve ark., 2014). Bu ilişki incelendiğinde, duygu düzenlemede yaşanan güçlüklerin toplam işlevler puanını yordaması beklenir bir sonuç olmuştur ve alanyazındaki açıklamalarla uyum göstermiştir.

KZVD'nin işlevlerini açıklayan modellerden Deneyimsel Kaçınma Modeli'ne göre, KZVD'nin zorlayıcı duygulardan kaçınmak için bir strateji olduğu belirtilmiştir (Chapman, Gratz ve Brown, 2006). Duygu düzenleme güçlüğünün boyutlarından olan duygu farkındalığı, duygusal netlik ve duyguların kabulü gibi faktörler, kaçınmakla değil üzerine düşünmek ile ilişkilidir. Bu boyutlarla ilgili zorluk yaşıyor olmak, bireyi duygulardan uzaklaşmaya ve onlardan kaçınmaya; dolaylı olarak KZVD'nin ya da madde kullanımı gibi farklı bir kaçınmacı davranışın gerçekleştirilmesine sevk edebilir. Duygu düzenleme güçlüklerinin, zorlayıcı duyguların etkisindeyken hedef odaklı davranış sergileyebilme ve zorlayıcı duygular deneyimleniyorken dürtüsel davranışlardan kaçınabilme boyutları ise doğrudan davranışın kontrolüyle alakalı gibi gözükmektedir. Bu alanlarda güçlük yaşamak KZVD de dahil olmak üzere riskli ve dürtüsel davranışların gerçekleştirilmesinde rol oynuyor olabilir.

Kaçınmacı başa çıkma tutumları ve KZVD arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalardan bir kısmı KZVD'nin kaçınmacı başa çıkma tutumları ile pozitif yönde ilişkili olduğunu belirtirken (Guerreiro ve ark., 2013), bir kısmı kaçınmacı başa çıkma tutumlarının sadece belli alt boyutlarının KZVD ile ilişkili olduğunu ortaya çıkarmıştır (Chapman, Specht ve Cellucci, 2005). Bu doğrultuda, kaçınmacı başa çıkma tutumları ve KZVD'nin toplam işlevler puanları arasında ilişki

olduğunu gösteren araştırma bulgusunun, alanyazındaki kaynaklarla uyumlu olduğu ve geçmiş bulguların desteklediği ifade edilebilir.

Duygu odaklı başa çıkma tutumlarının ve problem odaklı başa çıkma tutumlarının KZVD ile nasıl bir ilişkisi olduğu konusunda bir görüş birliğinin olduğunu söylemek kolay değildir. Yapılan bir çalışmada duygu odaklı başa çıkma tutumlarının KZVD ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Guerreiro ve ark., 2013). Mahkumlarla yapılan bir çalışmada ise, KZVD sergileyen bireylerin pasif ve sorundan kaçınan başa çıkma tarzlarını benimsediği ve problem çözüme seçenekleri üzerinde daha az kontrole sahip oldukları bulunmuştur (Haines ve Williams, 1997). Bu bulgular değerlendirildiğinde, problem odaklı başa çıkma tutumları ile duygu odaklı başa çıkma tutumlarının KZVD toplam işlevler puanı ile ilişki içinde olacağı beklense de araştırmanın bulguları bu yönde bir sonuca işaret etmemiştir. Araştırmada ele alınan kendine zarar verme davranışlarının tümü geçmiş zamanda yaşanmıştır. Ancak ölçümlenen toplam işlevler puanları ve başa çıkma tutumları puanları ölçek toplama tarihindeki bireysel nitelikleri yansıtmaktadır. Bu nedenle zaman içerisinde başa çıkma tutumlarının ya da KZVD'nin bireye özgü işlevlerinin değişmiş olabileceği değerlendirilmiş, buna istinaden sonuçların beklendiği şekilde çıkmamış olabileceği düşünülmüştür.

Öneriler

Bu araştırmanın a) Türkiye'de ceza infaz kurumları bağlamında KZVD'nin işlevlerini ele alan ilk çalışmalardan biri olması; b) duygu düzenleme güçlükleri ve stresle başa çıkma tutumlarının KZVD üzerindeki etkisini ele alan ender çalışmalardan biri olması; c) eğitim, psikolojik danışma, psikoterapi yöntemleriyle güçlendirilebilen önemli değişkenlerin KZVD'nin işlevleri üzerindeki etkisini inceleyerek potansiyel müdahale yollarının geliştirilmesi noktasında yol göstermesi nedenleriyle alanyazına özgün ve önemli katkılar sağladığı düşünülmektedir. Yine de araştırmanın bazı sınırlılıkları olduğu ve ilerleyen araştırmalarda bu sınırlılıklar doğrultusunda düzenlemeler yapılabileceği düşünülmüştür. Buna yönelik olarak araştırmacılar için bazı öneriler oluşturulmuştur.

1. Ceza infaz kurumları bağlamında KZVD'nin işlevlerindeki değişimi daha fazla açıklayabilmek adına, kişiler arası becerilerle doğrudan ilişkili bağımsız değişkenlerin tercih edilmesi, önemli bulgular sağlayabilir.
2. Araştırmanın örneklemini 18 yaşın üzerindeki erkek hükümlü ve tutuklulardan oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular, bu örneklem için alanyazına önemli kazanımlar sağlasa da KZVD'nin ergenlik döneminde

ortaya çıktığı ve bu davranışın en çok gözlemlendiği dönemin de ergenlik dönemi olduğu göz önünde tutulmalıdır. 18 yaş altında çocuk ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla, çocuk eğitim evlerinde bulunan hükümlülerle ve ceza infaz kurumunda bulunan kadın hükümlü ve tutuklularla benzer çalışmalar yapılabilir.

3. Türkiye'de KZVD ile ilgili ceza infaz kurumları bağlamında çok az araştırma olduğu görülmektedir. Yalnızca KZVD'nin işlevleri değil, bu davranışın yaşa, cinsiyete ve bazı demografik değişkenlere göre frekansı, davranışın risk faktörleri ve koruyucu faktörleri, KZVD'ye yönelik müdahaleler gibi konuların Türkiye'de ceza infaz kurumlarında çalışılması gereken bazı konular olduğu düşünülmektedir.
4. KZVD'nin sıklığını, tazeliğini ve şiddetini sorgulayan bir ölçek alanyazında bulunmamaktadır. Alanyazında aktif olarak kullanılan tek ölçek, daha önce KZVD olup olmadığını, KZVD'nin hangi yöntemle gerçekleştirildiğini açık uçlu sorularla sorgulamakta, herhangi bir puan oluşturmamaktadır. Yalnızca KZVD'nin işlevlerine yönelik toplam bir puan ve faktör puanları alınabilmektedir. Bu noktada, KZVD'nin yoğunluğunu, çeşitliliğini, uygulanan yöntemleri ve genel olarak bu davranışın şiddetini ölçen ve bu şiddeti puanlandırabilen ölçeklerin geliştirilmesi, ileride yapılacak çalışmalar açısından önemli bir zenginlik oluşturabilir.
5. Duygu düzenleme güçlükleri ve kaçınmacı başa çıkma tutumlarını baz alan ve bu alanlarda iyileştirmeyi hedefleyen önleyici ve iyileştirici müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi ve etkililiğinin sınanması, KZVD'ye müdahale noktasında önemli bir katkı sağlayabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, KZVD sergileyen bireylerle çalışan ruh sağlığı uzmanları (psikolojik danışmanlar, psikologlar, psikiyatrlar, sosyal hizmet uzmanları vb.), diğer personeller (infaz koruma memurları, muvazzaf askerler, grup sorumluları vb.) ve yöneticiler için aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur.

1. Araştırma bulgularından hareketle, hükümlü ve tutuklu bireylerin önemli bir oranının daha önce KZVD sergilediği görülmektedir. KZVD konusunda personelin iyi bir anlayışa sahip olmasının bu davranışın azalmasında önemli bir faktör olduğu bulunmuştur (Howard ve Pope, 2019). Bu nedenle ceza infaz kurumu bağlamında görev yapan tüm personellerin KZVD ile ilgili eğitilmesi ve bu davranış uygulayan bireylere karşı nasıl yaklaşılması gerektiğiyle alakalı olarak bilgilendirilmesi önerilmektedir.
2. Ceza infaz kurumlarında KZVD, zaman zaman manipülasyon ve ikincil kazanç amacıyla gerçekleştiri-

len disiplin bozucu bir davranış olarak görülmektedir. Ancak alanyazındaki araştırmaların sonuçları ve bu araştırmanın bulguları ele alındığında, KZVD'nin yoğun bir şekilde duygu düzenleme amacıyla gerçekleştirildiği ve altında belirli psikolojik mekanizmaların yattığı görülmektedir. Bu nedenle KZVD sergileyen bireylerin birincil ihtiyaçlarının ne olduğunu araştırmak, bu davranışı disiplin bozucu bir davranış olarak görmemek, doğrudan manipülasyon amacı olduğu gözlemlendiğinde ise bu davranışı pekiştirmek ve bireyin ihtiyaçlarını elde edebilmesi için alternatif yollar öğretmek önerilmektedir.

3. Araştırmanın sonuçlarına göre, KZVD'nin otonom işlevlerini ve toplam işlevlerini duygu düzenleme güçlüklerinin yordadığı, kaçınmacı başa çıkma tutumlarının ise tüm işlevlerle ilişkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle duygu düzenleme becerilerini arttıracak, işlevsel başa çıkma yollarını öğretecek psiko-eğitim programlarının KZVD'yi azaltabileceği düşünülmektedir.
4. Hükümlü ve tutukluların duygu düzenleme güçlüğü yaşayıp yaşamadığını ve kaçınmacı başa çıkma tutumlarını benimseyip benimsemediklerini ölçmek, KZVD riskinin ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde yardımcı olabilir.
5. Grup çalışmaları ve bireysel müdahaleler, yapısı gereği kalabalık ortamlarda herkese uygulanabilecek yöntemler değildir. Bu nedenle ceza infaz kurumları, askeri kışlalar, yetiştirme yurtları gibi popülasyonun yüksek olduğu kurumlarda KZVD'nin azaltılabilmesi için tüm kitleye ulaşabilen pratik müdahale yollarının uygulanabilmesi önemlidir. Örneğin, bilinçli farkındalık uygulamaları, duygu düzenleme güçlüklerini azaltabilmektedir. Yapılan bir çalışmada bilinçli duygu farkındalığı uygulamasının KZVD'de de azalma sağladığı görülmüştür (Bentley ve ark., 2017) Hali hazırda Türkiye'de de ceza infaz kurumlarında ruh sağlığı uzmanlarının düzenlediği grup çalışmalarında uygulanan bu yöntemin, gelenekselleştirilerek her koğu için tıpkı spor saati gibi haftada bir düzenlenen bir etkinlik haline getirilmesi ve kurum personelleri tarafından desteklenmesi, kayda değer bir fark oluşturabilir.

Kaynakça

- Ağargün, M. Y., Beşiroğlu, L., Kıran, Ü. K., Özer, Ö. A. ve Kara, H. (2005). COPE (Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği): Psikometrik özelliklere ilişkin bir ön çalışma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 6(1), 221-226.
- Aksoy, A. ve Ögel, K. (2003). Kendine zarar verme davranışı. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 4(1), 226-236.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. American Psychiatric Association.
- Anestis, M. D., Pennings, S. M., Lavender, J. M., Tull, M. T., ve Gratz, K. L. (2013). Low distress tolerance as an indirect risk factor for suicidal behavior: Considering the explanatory role of non-suicidal self-injury. *Comprehensive Psychiatry*, 54(7), 996-1002.
- Bakar Kahraman, B. ve Kizilay Çankaya, P. (2020). Childhood traumas, difficulty in emotion regulation and coping strategies in adult patients with nonsuicidal self-injury. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 349-358.
- Bentley, K. H., Nock, M. K., ve Barlow, D. H. (2014). The four-function model of nonsuicidal self-injury: Key directions for future research. *Clinical Psychological Science*, 2(5), 638-656.
- Bentley, K. H., Nock, M. K., Sauer-Zavala, S., Gorman, B. S., ve Barlow, D. H. (2017). A functional analysis of two transdiagnostic, emotion-focused interventions on nonsuicidal self-injury. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 85(6), 632.
- Bildik, T., Somer, O., Kabukçu Başay, B., Başay, Ö. ve Özbaran, B. (2012). Kendine Zarar Verme Davranışı Değerlendirme Envanteri'nin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23, 49-57.
- Borges, G., Nock, M. K., Abad, J. M. H., Hwang, I., Sampson, N. A., Alonso, J., ve diğer (2010). Twelve-month prevalence of and risk factors for suicide attempts in the world health organization world mental health surveys. *Journal of Clinical Psychiatry*, 71(12), 1617-1628.
- Brereton, S. (2018). Self-harm by adult men in prison: A rapid evidence assessment. *Probation Journal*, 65 (4), 451-452.
- Brown, M. Z., Comtois, K. A. ve Linehan, M. M. (2002). Reasons for suicide attempts and non-suicidal self-injury in women with borderline personality disorder. *Journal of Abnormal Psychology*, 111(1), 198-202.

- Carcedo, R. J., López, F., Begoña Orgaz, M., Toth, K. ve Fernández-Rouco, N. (2008). Men and women in the same prison: Interpersonal needs and psychological health of prison inmates. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 52(6), 641-657.
- Carver, C. S. ve Scheier, M. F. (1994). Situational Coping and Coping Dispositions in a Stressful Transaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(1), 184-195.
- Carver, C. S., Scheier, M. F. ve Weintraub, J. K. (1989). Assessing Coping Strategies: A Theoretically Based Approach. İçinde *Journal of Personality and Social Psychology*, 56(2), 267-283.
- Chapman, A. L., Gratz, K. L. ve Brown, M. Z. (2006). Solving the puzzle of deliberate self-harm: The experiential avoidance model. *Behaviour Research and Therapy*, 44(3), 371-394.
- Chapman, A. L., Specht, M. W. ve Cellucci, T. (2005). Borderline personality disorder and deliberate self-harm: does experiential avoidance play a role?. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 35(4), 388-399.
- Çadırcıoğlu, M. K. (2021). *Mahkumların kendine zarar verme davranışlarının işlevini yordamada duygu düzenleme güçlüklerinin ve başa çıkma tutumlarının rolü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çaynak, S. ve Kutlu, Y. (2016). Bir grup tutuklu ve hükümlünün ruhsal belirtileri, intihar olasılığı ve başa çıkma yolları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(2), 93-98.
- De Vogel, V. ve Verstegen, N. (2021). Self-injurious behaviour in forensic mental health care: a study into the prevalence and characteristics of incidents of self-injury. *The Journal of Forensic Practice*, 23(2), 106-116.
- Dixon-Gordon, K., Harrison, N. ve Roesch, R. (2012). Non-Suicidal Self-Injury Within Offender Populations : A Systematic Review Non-Suicidal Self-Injury Within Offender Populations : A Systematic Review. *International Journal of forensic mental health*, 11(1), 33-50..
- Eren, F., Gündüz, N., Turan, H., Erzincan, E. ve Dilbaz, N. (2018). Sociodemographic Examination of Patients Applying To Probation Policlinic in Erzurum Province. *Current Addiction Research*, 1, 1-17.
- Favazza, A. R. (1992). Repetitive Self-Mutilation. *Psychiatric Annals*, 22(2), 60-63.
- Favril, L., Yu, R., Hawton, K. ve Fazel, S. (2020). Risk factors for self-harm in prison: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 7(8), 682-691.
- Folkman, S. (1984). Personal control and stress and coping processes: A theoretical analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46(4), 839-852.
- Fraley, R. C., Garner, J. P. ve Shaver, P. R. (2000). Adult attachment and the defensive regulation of attention and memory: Examining the role of preemptive and postemptive defensive processes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(5), 816-826.
- Fulwiler, C., Forbes, C., Santangelo, S. L. ve Folstein, M. (1997). Self-Mutilation and Suicide Attempt: Distinguishing Features in Prisoners. *J Am Acad Psychiatry Law*, 25(1), 69-77.
- Gamsız Tunç, Ö. ve Dursun, A. (2021). Genç yetişkinlere yönelik duygu düzenleme müdahaleleri: sistematik gözden geçirme. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 191-212.
- George, D. ve Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference* (17.0 Updat.). Boston, MA, Allyn & Bacon, Inc.
- Glenn, C. R. ve Klonsky, E. D. (2009). Emotion dysregulation as a core feature of borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 23(1), 20-28.
- Gratz, K. L. ve Roemer, L. (2004). Multidimensional Assessment of Emotion Regulation and Dysregulation: Development, Factor Structure, and Initial Validation of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26(1), 41-54.
- Gratz, K. L. ve Roemer, L. (2008). The relationship between emotion dysregulation and deliberate self-harm among female undergraduate students at an urban commuter university. *Cognitive Behaviour Therapy*, 37(1), 14-25.
- Gratz, K. L. ve Tull, M. T. (2010). The relationship between emotion dysregulation and deliberate self-harm among inpatients with substance use disorders. *Cognitive Therapy and Research*, 34(6), 544-553.
- Greer, T. M. (2007). Measuring coping strategies among African Americans: An exploration of the latent structure of the COPE inventory. *Journal of Black Psychology*, 33(3), 260-277.
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of general psychology*, 2(3), 271-299.
- Guerreiro, D. F., Cruz, D., Frasilho, D., Santos, J. C., Figueira, M. L. ve Sampaio, D. (2013). Association Between Deliberate Self-Harm and

- Coping in Adolescents: A Critical Review of the Last 10 Years' Literature. *Archives of Suicide Research*, 17(2), 91-105.
- Haines, J. ve Williams, C. L. (1997). Coping and problem solving of self-mutilators. *Journal of Clinical Psychology*, 53(2), 177-186.
- Hawton, K., Linsell, L., Adeniji, T., Sariaslan, A. ve Fazel, S. (2014). Self-harm in prisons in England and Wales: An epidemiological study of prevalence, risk factors, clustering, and subsequent suicide. *The Lancet*, 383(9923), 1147-1154.
- Hilt, L. M., Cha, C. B. ve Nolen-Hoeksema, S. (2008). Nonsuicidal Self-Injury in Young Adolescent Girls: Moderators of the Distress-Function Relationship. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(1), 63-71.
- Howard, F. F. ve Pope, L. (2019). Learning to cope: an exploratory qualitative study of the experience of men who have desisted from self-harm in prison. Ministry of Justice Analytical Series.
- Humber, N., Webb, R., Piper, M., Appleby, L. ve Shaw, J. (2013). A national case-control study of risk factors among prisoners in England and Wales. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 48(7), 1177-1185.
- Joormann, J. ve Gotlib, I. H. (2010). Emotion regulation in depression: Relation to cognitive inhibition. *Cognition and Emotion*, 24(2), 281-298.
- Joybari, M. T. (2014). Depression and Interpersonal Problems in Adolescents: Their Relationship With Alexithymia and Coping Styles. *Iran J Psychiatry Behav Sci*, 8(4), 38-45.
- Kallasmaa, T. ve Pulver, A. (2000). The structure and properties of the Estonian COPE inventory. *Personality and Individual Differences*, 29(5), 881-894.
- Kasi, P. M., Naqvi, H. A., Afghan, A. K., Khawar, T., Khan, F. H., Khan, U. Z., ve diğer (2012). Coping Styles in Patients with Anxiety and Depression. *ISRN Psychiatry*, 2012, 1-7.
- Klonsky, E. D. (2007). The functions of deliberate self-injury: A review of the evidence. *Clinical Psychology Review*, 27, 226-239.
- Klonsky, E. D. ve Glenn, C. R. (2009). Assessing the functions of non-suicidal self-injury: Psychometric properties of the Inventory of Statements About Self-injury (ISAS). *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 31(3), 215-219.
- Klonsky, E. D. ve Muehlenkamp, J. J. (2007). Self-Injury: A Research Review for the Practitioner. *Journal of Clinical Psychology*, 63(11), 1045-1056.
- Klonsky, E. D., Victor, S. E. ve Saffer, B. Y. (2014). Nonsuicidal self-injury: What we know, and what we need to know. *Canadian Journal of Psychiatry*, 59(11), 565-568.
- Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York, NY: Springer Publishing Company.
- Liljedahl, S. I., Daukantaitė, D., Kleindienst, N., Wångby-Lundh, M. ve Westling, S. (2023). The five self-harm behavior groupings measure: empirical and thematic data from a novel comprehensive self-harm assessment. *Frontiers in psychiatry*, 14, 1147206.
- Linehan, M. M. (1993). Diagnosis and treatment of mental disorders. Skills training manual for treating borderline personality disorder. New York, NY: Guilford Press.
- Lyne, K. ve Roger, D. (2000). A psychometric re-assessment of the COPE questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 29(2), 321-335.
- Maden, A., Chamberlain, S. ve Gunn, J. (2000). Deliberate self-harm in sentenced male prisoners in England and Wales: Some ethnic factors. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 10(3), 199-204.
- Malkoç, A., Aslan Gördesli, M., Arslan, R., Çekici, F. ve Aydın Sünbül, Z. (2019). The relationship between interpersonal emotion regulation and interpersonal competence controlled for emotion dysregulation. *International Journal of Higher Education*, 8(1), 69-76.
- Mandhouj, O., Aubin, H. J., Amirouche, A., Perroud, N. A. ve Huguelet, P. (2014). Spirituality and religion among french prisoners: An effective coping resource? *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 58(7), 821-834.
- Mckeown, A., Clarbourn, J., Heron, R. ve Thomson, N. D. (2017). Attachment, Coping, and Suicidal Behavior in Male Prisoners. *Criminal Justice and Behavior*, 44(4), 566-588.
- Miller, S. ve Fritzson, K. (2007). Functional consistency across two behavioural modalities: fi re-setting and self-harm in female special hospital patients. *Criminal Behaviour and Mental Health*, 17, 31-44.
- Nurse, J., Woodcock, P. ve Ormsby, J. (2003). Influence of environmental factors on mental health within prisons: Focus group study. *British Medical Journal*, 327(7413), 480-483.
- Nock, M. K. (2010). Self-Injury. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 339-363.

- Oktan, V. (2014). Investigation of Self-injurious Behavior in Adolescents in Terms of Risk-taking Behavior and Self-esteem. *TED EĞİTİM VE BİLİM*, 39(175), 183.
- Örnek, H. (2018). *Algılanan Ebeveyn Tutumları Ve İntihar Amacı Olmayan Kendine Zarar Verme Davranışı İlişkisinde Duygu Düzenleme'nin Aracı Rolünün İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Pickering, A., Blagden, N. ve Slade, K. (2023). 'You can have a bit of my pain, see how it feels'—understanding male prisoners who engage in dual harm behaviours. *Psychology, Crime & Law*, 29(8), 825-848.
- Ricarte, J. J., Caravaca-Sánchez, F., Barry, T. J. ve Aizpurua, E. (2022). Suicide behaviours in incarcerated males: Links to psychopathic traits, forms of aggression to others, personal characteristics, and current penitentiary variables. *Journal of forensic and legal medicine*, 89, 102357.
- Robertson, T., Daffern, M. ve Bucks, R. S. (2014). Maladaptive emotion regulation and aggression in adult offenders. *Psychology, Crime and Law*, 20(10), 933-954.
- Rugancı, R. N. ve Gençöz, T. (2010). Psychometric Properties of a Turkish Version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Clinical Psychology*, 66(4), 442-455.
- Sakellidis, E. I., Papadodima, S. A., Sergeantanis, T. N., Giotakos, O. ve Spiliopoulou, C. A. (2010). Self-injurious behavior among Greek male prisoners: Prevalence and risk factors. *European Psychiatry*, 25(3), 151-158.
- Savitsky, B., Findling, Y., Erel, A. ve Hendel, T. (2020). Anxiety and coping strategies among nursing students during the covid-19 pandemic. *Nurse Education in Practice*, 46, 102809.
- Senol-Durak, E. ve Gencoz, F. (2010). Factors associated with the symptoms of depression and anxiety among male turkish prisoners: A life crisis and personal growth model perspective. *Journal of Forensic Psychiatry and Psychology*, 21(4), 587-603.
- Shedler, J. ve Westen, D. (2004). Dimensions of personality pathology: An alternative to the five-factor model. İçinde *American Journal of Psychiatry*, 161(10), 1743-1754.
- Shelton, D., Bailey, C., Banfi, V. (2017). Effective Interventions for Self-Harming Behaviors and Suicide within the Detained Offender Population: A Systematic Review. *Journal for Evidence-based Practice in Correctional Health*, 1(2), 3.
- Tani, F., Pascuzzi, D. ve Raffagnino, R. (2018). The Relationship Between Perceived Parenting Style and Emotion Regulation Abilities in Adulthood. *Journal of Adult Development*, 25(1), 1-12.
- Taylor, P. J., Jomar, K., Dhirga, K., Forrester, R., Shahmalak, U., ve Dickson, J. M. (2018). A meta-analysis of the prevalence of different functions of non-suicidal self-injury. *Journal of Affective Disorders*, 227(July), 759-769.
- Tragesser, S. L., Solhan, M., Schwartz-Mette, R., ve Trull, T. J. (2007). The role of affective instability and impulsivity in predicting future BPD features. *Journal of Personality Disorders*, 21(6), 603-614.
- Tuna, E. (2017). *Understanding Non-Suicidal Self-Injury: Psychological And Psychophysiological Factors That Distinguish Self-Injurers From Non-Injurers*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Middle East Technical University, Ankara.
- Watzke, S., Ullrich, S., ve Marneros, A. (2006). Gender and violence-related prevalence of mental disorders in prisoners. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 256(7), 414-421.
- Winchel, R. M., ve Stanley, M. (1991). Self-Injurious Behaviour: A Review of the Behaviour and Biology of Self-Mutilation. *American journal of psychiatry*, 148(3), 306-317.
- Wolff, J. C., Thompson, E., Thomas, S. A., Nesi, J., Bettis, A. H., Ransford, B., Scopelliti, K., Frazier, E. A., ve Liu, R. T. (2019). Emotion dysregulation and non-suicidal self-injury: A systematic review and meta-analysis. *European Psychiatry*, 59, 25-36.
- Yanikkol İşler, D. (2018). *Erken Dönem Uyumsuz Şemalarla Kendine Zarar Verme Davranışı Arasındaki İlişki: Duygu Düzenleme Ve Kişiler Arası İlişki Tarzlarının Aracı Rolü: C. İii*. Ankara University.
- Yates, T. M. (2004). The developmental psychopathology of self-injurious behavior: Compensatory regulation in posttraumatic adaptation. *Clinical Psychology Review*, 24(1), 35-74.

Yazar Notları

Bu makale, Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı'ndan mezun olan Malik Kubilay Çadırcıoğlu'nun, aynı isimdeki yüksek lisans tezinden **üretilmiştir**. Tez danışmanlığını Doç. Dr. Mine Aladağ yürütmüştür. Araştırma, Ege Üniversitesi ve T.C. Adalet Bakanlığı izni ve desteği ile yürütülmüştür.

Summary

The Role Of Emotion Regulation Difficulties And Coping Attitudes In Predicting The Functions Of Non-Suicidal Self Injury Among Male Prisoners

Malik Kubilay Çadırcıoğlu¹

Mine Aladağ²

Self-injurious behaviour is considered a significant mental health issue frequently encountered in the context of penal institutions (Dixon-Gordon et al., 2012). It is defined as an act where an individual causes injury to their own body without the intent of suicide, usually resulting in tissue damage, and is outside of social norms (Fulwiler et al., 1997; Klonsky et al., 2014; Winchel & Stanley, 1991). There are different forms of self-injurious behaviours. The most common is cutting oneself. This is frequently followed by behaviours such as burning oneself, hitting oneself and not allowing wounds to heal (R. Favazza, 1992). In recent years, the scientific community's interest in self-injurious behaviour has increased significantly. For the first time in 2013, the diagnostic criteria for self-injurious behaviour were determined by the American Psychiatric Association (American Psychiatric Association, 2013).

Many different models have been developed to explain NSSI. The "Four-Function Model" by Bentley, Nock, and Barlow (2014) explains non-suicidal self-injury (NSSI) by identifying underlying functional mechanisms. These functions fall into two categories: autonomous (intrapersonal) and social (interpersonal). Autonomous functions serve to either alleviate "negative" or enhance "positive" affective and cognitive states, encompassing emotion regulation, suicide prevention, distress labeling, self-punishment, and dissociation prevention. Social functions similarly aim to reduce "negative" or increase "positive" desired social situations, including boundary setting, interpersonal interaction, seeking revenge, excitement, peer bonding, resilience testing, autonomy demonstration, and self-care. This model sheds light on the multifaceted nature of NSSI and its underlying motivations, providing insights for intervention and prevention efforts (Bentley et al., 2014; Bentley et al., 2017; Bildik et al., 2012; Klonsky & Glenn, 2009).

Self-injurious behavior is a significant mental

health issue in correctional facilities and among inmates (Dixon-Gordon et al., 2012; Favril et al., 2020; Ricarte et al., 2022). Prison entry is highly stressful, and adapting to prison life is challenging, increasing the risk of mental health problems (Carcedo et al., 2008; Nurse et al., 2003; Senol-Durak & Gencoz, 2010; Watzke et al., 2006).

Research across various countries has revealed the prevalence of self-injurious behavior in correctional facilities (Eren et al., 2018; Maden, Chamberlain, & Gunn, 2000; Ricarte et al., 2022; Sakellidis et al., 2010). In the Netherlands, common forms of self-injury in forensic settings include cutting, ingesting harmful substances, suffocation, hitting oneself, and punching walls (De Vogel & Verstegen, 2021). While the general population's annual self-injury rate is about 1%, it can range from 5-6% in men to 20-24% in women in prison populations (Hawton et al., 2014). Additionally, self-injurious behavior among inmates significantly increases suicide risk (Humber et al., 2013; Ricarte et al., 2022). Due to these reasons, it is important to address the relationship between self-injurious behavior and its functions in the context of prisons.

Incarcerated individuals are significantly influenced by various factors leading to self-injurious behaviour. The prison environment, coupled with factors like the shock of imprisonment and overcrowded cells, exacerbates this tendency (Dixon-Gordon et al., 2012; Shelton et al., 2017). Studies indicate that alcohol and drug addiction, impulsivity, depression, childhood trauma, and other personal factors further contribute to this behaviour (Dixon-Gordon et al., 2012). Therefore, it can be said that a specific risk for self-injurious behavior emerges as a result of the combination of prison environment characteristics and personal traits.

According to Nock's (2010) proposed model on how NSSI emerges, it is suggested that NSSI is used as a means to resolve negative emotional experiences or social situations. Various factors play a significant role

Address for Correspondence: ¹Malik Kubilay Çadırcıoğlu, E-mail: kubilaycadircioglu@gmail.com

²Mine Aladağ, E-mail: mine.aladag@ege.edu.tr

in the onset of this behavior, forming components of a multifaceted model, with the primary initiator being an experience that induces stress and the inability to use an alternative emotion regulation and coping mechanism. NSSI, in this model, is viewed as a learned behavior that resolves emerging emotional and social stressors (Nock, 2010). NSSI serves as both an emotion regulation tool and a coping strategy. Within the framework of the Four-Function Model (Bentley et al., 2014), risk factors for NSSI include difficulties in emotion regulation, low stress tolerance, harmful coping mechanisms, and poor social skills, emphasizing the role of acquiring emotion regulation, coping, interpersonal, and problem-solving skills in treatment processes. Based on this, it is anticipated in this study that emotion regulation and coping variables align with the structures of the mentioned models and could have explanatory power regarding the functions of NSSI. Moreover, it is observed that in the literature, these variables are typically not concurrently considered when exploring the functions of NSSI in correctional settings.

Difficulty in emotion regulation, one of the variables of this study, refers to impairment in managing emotions (Shedler & Westen, 2004). This encompasses challenges in emotional awareness, clarity, and impulse control, as captured by the Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS). Emotion regulation skills are thought to develop early in life, influenced by caregiver relationships (Fraley et al., 2000). Additionally, perceived parental attention impacts these skills in adults (Tani et al., 2018). The ability to regulate emotions in individuals has the potential to change and develop in later years (Gross, 1998). Some studies have found that difficulties experienced in emotion regulation are related to self-injurious behaviour and its initiation and persistence (Gratz & Roemer, 2008). Notably, those with a self-injury history often face greater emotional challenges (Tuna, 2017). Studies on convicts indicate that emotion regulation issues are tied to anger control and personality disorders (Robertson et al., 2014; Glenn & Klonsky, 2009). Given that these variables are thought to be related to self-injurious behaviour in convicts and detainees (Miller & Fritzon, 2007), it is expected that difficulty in emotion regulation is related to self-injurious behaviour in the prison environment and could affect its functions.

Another variable addressed in our research to predict the functions of self-injurious behaviour is coping attitudes. Individuals use cognitive and behavioural efforts, known as “coping” or “stress coping,” to address stressors and environmental demands (Folkman, 1984). Coping attitudes usually categorize these efforts into problem-focused coping, which targets problem resolution and emotion-focused coping, managing emotional

distress (Lazarus & Folkman, 1984). In another model used in this study, coping attitudes are categorized into 13 and then 15 dimensions (Carver, Scheier, & Weintraub, 1989; Carver & Scheier, 1994). Later, these dimensions began to be categorized into three main classifications: problem-focused coping, emotion-focused coping, and dysfunctional coping (Greer, 2007; Kallasmaa & Pulver, 2000; Lyne & Roger, 2000). Problem-focused coping aims to solve the problem or make changes at the source of stress, while emotion-focused coping involves managing or reducing emotional distress related to or arising from the situation. Avoidant or dysfunctional coping attitudes represent coping behaviors that can exacerbate distress or inhibit the use of functional coping attitudes. In a study, it was found that in 75% of individuals exhibiting NSSI, the reported function was “managing stress” (Klonsky, 2007). Based on this, it can be inferred that individuals with functional coping attitudes may be less likely to resort to NSSI as a means of coping with stress. Research in correctional settings has also identified relationships between coping attitudes and NSSI, as well as other triggering variables (e.g., Anestis et al., 2013; Çaynak & Kutlu, 2016; Haines & Williams, 1997; Mandhouj et al., 2014; Mckeown et al., 2017).

While knowledge of self-injurious behaviour has grown since the 2000s, further research is needed, especially regarding protective factors and treatments (Aksoy & Ögel, 2003; Brereton, 2018). The behaviour is common in penal institutions but understudied, with limited exploration of the link between emotional regulation difficulties and coping attitudes. Given the scarce studies in Türkiye on this issue, our research provides significant data for the literature, considering the population and sample studied.

In summary, this study aimed to understand the predictive power of emotion regulation difficulties and coping attitudes on the functions of NSSI among male inmates in correctional facilities. The research questions addressed were whether inmates’ difficulties in emotion regulation predict the eliciting function of NSSI and whether inmates’ coping attitudes predict the eliciting function of NSSI. Based on previous findings, it was anticipated that both independent variables used in the study would have an impact on NSSI function scores and significantly predict this variable.

Method

Participants

Participants of the study were selected using simple random sampling from among the prisoners on execution in the Manisa-Akhisar Open (n=400) and T-Type Closed Penitentiary Institutions (n=1400) of the Minis-

try of Justice in Turkey. 314 prisoners participated into first application interview and 193 participants who were determined to have a history of self-injurious behavior during the application constituted the sample. The selected participants were brought from their wards to the education unit classes with their consent, with the help of execution and protection officers in the Closed Penal Institution, and data collection was carried out individually by the researcher in this context. In its final form, the sample group consisting of 188 convicted and detained participants are all male, with ages ranging from 18 to 60, and an average age of 31.77. 43.6% of the participants ($n=82$) are graduates from secondary school, 25% ($n=47$) from elementary school, and 22.9% ($n=43$) are high school graduates. Four individuals are illiterate, and three have graduated from university. When looking at the participants' past self-harm methods, cutting 50.5% of all self-harming behaviors, followed by hitting and banging oneself at a rate of 39.8%.

Measures

In the study, the data collection tools used were the Informed Consent Form, Demographic Information Form, Inventory of Statements About Self-Injury (ISAS), Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS), and the Coping Orientation to Problems Experienced Scale (COPE).

Inventory of Statements About Self-Injury (ISAS) was developed by Klonsky and Glenn (2009). The first section of the two-part inventory examines whether 12 types of self-injurious behaviours have occurred before, and if so, how many times ($\alpha=0.84$) (Bildik et al., 2012). The second section of ISAS, consisting of 39 questions, explores the social and autonomous functions of self-injurious behaviour. Excellent internal consistency values have been found for both social and autonomous functions ($\alpha=0.88$ and $\alpha=0.80$, respectively) (Klonsky & Glenn, 2009). The Turkish version of the inventory was developed by Bildik, Somer, Kabukcu, Başay et al. (2012), with the first section having an internal consistency coefficient of $\alpha=0.79$. The internal consistency coefficient for the second section was found to be $\alpha=0.93$. In this study, the internal consistency coefficient (Cronbach's alpha) for the total score of NSSI functions was found to be $\alpha=0.80$, while for the autonomous functions score, it was $\alpha=0.83$, and for the social functions score, it was $\alpha=0.78$.

The Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS) was developed by Gratz and Roemer (2004) to measure individuals' difficulties in emotion regulation. This self-report scale, composed of 36 items and utilizing a five-point Likert scale, has a Cronbach's Alpha

internal consistency coefficient of .93 in its original version, with all sub-dimensions having coefficients greater than .80 (Gratz & Roemer, 2004). The scale was adapted into Turkish by Rugancı and Gençöz ($\alpha=.94$) (2010). In this study, the Cronbach's alpha coefficient for the total score of the scale was found to be 0.91, indicating high internal consistency.

Coping Orientation to Problems Experienced Inventory (COPE) was used to understand which stress-coping attitudes participants use to deal with stress-inducing events in the study. COPE is a scale developed to explore how individuals combat challenging events they encounter in daily life and the types of reactions they exhibit, consisting of 60 items and 15 sub-dimensions (Carver & Scheier, 1994). Many studies have found that problem-focused coping, emotion-focused coping, and avoidance coping form a suitable factor structure for this scale (Greer, 2007; Kallasmaa & Pulver, 2000; Lyne & Roger, 2000). This three-factor structure is also used in this study. The Turkish adaptation of COPE was conducted by Ağargün, Beşiroğlu, and Kıran in 2005, with a reliability coefficient of $\alpha=.79$ (Ağargün et al., 2005). In this study, the Cronbach's alpha coefficient for the total score of the COPE scale was found to be $\alpha=0.89$. Specifically, the alpha coefficients for emotion-focused coping, problem-focused coping, and dysfunctional coping were $\alpha=0.79$, $\alpha=0.84$, and $\alpha=0.76$, respectively, indicating good to acceptable levels of internal consistency.

Analysis

The "SPSS 25.0 for Windows" package program was utilized to analyze research data. Among all participants, only those with a history of past self-injurious behaviour were included in the sample, and outliers were removed from the final sample by calculating the Mahalanobis distance.

Multiple linear regression analysis was utilized in the study since there is one dependent and two independent variables. Three distinct multiple linear regression analyses were conducted as the dependent variable consists of three dimensions that need to be assessed separately. A backward regression analysis was conducted to explain more variance with fewer variables. An independent variable that showed low impact was removed from the model in each step. Additionally, since COPE does not provide a single meaningful total score, its three dimensions were included in the analysis process separately.

Results

Correlations between Variables

In our research, the correlation between the inde-

pendent variables generally aligns with the existing literature findings. A positive bivariate correlation is observed between the COPE - avoidance coping sub-factor scores and the social functions scores of self-injurious behaviour ($r = .13$; $p < .05$). Furthermore, there is also a positive bivariate correlation between the intrapersonal (autonomous) functions scores of self-injurious behaviour and the COPE - avoidance coping scores ($r = .209$, $p < .05$). Additionally, a noteworthy positive relationship has emerged between the intrapersonal functions scores of self-injurious behaviour and the scores indicating difficulties in emotion regulation ($r = .296$, $p < .05$). A positive bivariate correlation is observed between the total function scores of self-injurious behaviour and the avoidance coping scores ($r = .220$, $p < .05$). Lastly, a significant and positive relationship has emerged between the total function scores of self-injurious behaviour and the scores of emotion regulation difficulties ($r = .244$, $p < .05$).

Predictive Levels of the Dependent Variable by Models Comprised of Independent Variables

A multiple regression analysis was conducted to predict the social functions of self-injurious behaviour using four different models. The analysis results showed no significant variance explanation ($p > .05$) in predicting social functions using variables of emotion-focused coping, problem-focused coping, avoidance coping, and emotion regulation difficulties. After excluding certain variables in steps two and three, no significant results were obtained. Although there was a positive correlation between avoidance coping scores and social functions of self-injurious behaviour ($r = .13$, $p < .05$), the variation was not significantly explained ($p > .05$).

Multiple linear regression analysis with four different models was conducted to determine the extent to which independent variables predict the scores of intrapersonal functions of self-injurious behaviour. Upon reviewing these models, each significantly predicted the scores for the intrapersonal functions of self-injurious behaviour ($p < .05$). The model consisting of scores for emotion-focused coping, problem-focused coping, avoidance coping, and emotional regulation difficulties significantly predicts the scores for the intrapersonal functions of self-injurious behaviour, explaining 10.2% of the total variance ($F(4,182) = 5.165$, $R^2 = .102$, $p < .01$). The third model, composed of avoidance coping scores and emotional regulation difficulties scores, was able to explain 9.8% of the variance ($F(2,184) = 9.967$, $R^2 = .098$, $p < .01$). In the fourth stage, the model consisted solely of emotional regulation difficulties scores. It was observed this variable alone explained 8.8% of the variance in the scores of intrapersonal functions of

self-injurious behaviour ($F(1,185) = 17.796$, $R^2 = .088$, $\beta = .296$, $p < .01$).

Using the backward elimination method in multiple linear regression analysis, low-impact independent variables were removed from the model at each step to predict the total functions scores of self-injurious behaviour. In the first stage, a model comprised of scores for emotion-focused coping, problem-focused coping, avoidance coping, and difficulties in emotion regulation significantly predicted total functions scores of self-injurious behaviour, explaining 8.3% of the total variance ($F(4,182) = 4.123$, $R^2 = .083$, $p < .01$). In the second stage, problem-focused coping scores were removed from the model. The model with three remaining independent variables, significantly predicted total functions scores of self-injurious behaviour, accounting for 7.9% of variance in the dependent variable ($F(3,183) = 5.257$, $R^2 = .079$, $p < .01$). The third-stage model included avoidance coping scores and difficulties in emotion regulation scores, explaining 7.8% of the variance ($F(2,184) = 7.734$, $R^2 = .078$, $p < .01$).

When all data is considered, the social functions scores of self-injurious behaviour aren't predicted by any independent variables; autonomous function scores are predicted by a model using emotion regulation difficulties, emotion-focused, problem-focused, and avoidance coping scores, with the greatest impact coming from emotion regulation difficulties, which can predict this variable on its own. Total functions scores are predicted by a model using emotion regulation difficulties, emotion-focused, problem-focused, and avoidance coping scores, with the most significant model consisting of avoidance coping and emotion regulation difficulties scores.

Discussion and Conclusion

This study aims to determine the extent to which prisoners' emotion regulation difficulties and coping attitudes predict the functions of self-injurious behaviour. Furthermore, it seeks to provide a basis for developing future treatment approaches through these independent variables, which can be acquired and improved upon over time.

Following the analysis, it was found that no independent variable significantly predicts the interpersonal functions of self-injurious behaviour. However, a significant positive correlation was observed between avoidance coping scores and the interpersonal functions of self-injurious behaviour. It has been suggested that self-injurious behaviour could be a coping strategy used to connect with others (Yates, 2004). While avoidance-coping attitudes do not predict the social functions of self-injurious behaviour, the significant relationship

between the two variables might suggest that self-injurious behaviour functions as a form of avoidance coping.

After the analysis, it was observed that emotion regulation difficulties significantly predict the intrapersonal functions of self-injurious behaviour, with a significant positive relationship between the variables. However, avoidance coping attitudes didn't explain the variation in intrapersonal functions, even though a significant and positive correlation exists between the variables. Self-injurious behaviour, enacted due to intrapersonal functions, is expected to emerge when alternative and functional emotion regulation methods are unreachable. From this perspective, it was an anticipated result that individuals struggling with emotion regulation may resort to self-injurious behaviours as a means to regulate their emotions.

The research found that all models formed by the independent variables used significantly predicted the total function scores of self-injurious behaviour. Emotion regulation difficulties alone significantly predicted the total function scores of self-injurious behaviour; whereas, a positive correlation was observed between avoidance coping attitudes and the total function scores of self-injurious behaviour. The total function scores have a significant relationship with risky behaviours, as indicated by Oktan (2014). Considering this finding, having high total function scores for self-injurious behaviour is associated with the risk of engaging in self-injury again and having other psychological disorders. On the other hand, the presence of multiple functions for self-injurious behaviour in an individual increases the likelihood of repeating this behaviour.

In light of the research findings, it can be said that difficulties in emotion regulation are a risk factor for exhibiting self-injurious behaviour. When reviewing past studies, it is observed that the findings of this research support the findings in the literature. It has been found that difficulties in emotional regulation are associated with many psychological disorders and are particularly one of the underlying primary causes of borderline personality disorder (Tragesser et al., 2007). Self-injurious behaviour was seen as a symptom of borderline personality disorder until recent years (Klonsky et al., 2014). When this relationship is examined, the finding that difficulties in emotional regulation predict the total functions score has been an expected result.

Recommendations

Based on the results of the research, some recommendations for researchers and practitioners are summarized below.

1. In Turkey, there is very little research in the con-

text of penal institutions related to self-injurious behaviour. It is believed that not only the functions of self-injurious behaviour but also the frequency of this behaviour based on age, gender, and some demographic variables, risk factors and protective factors of the behaviour, and interventions for self-injurious behaviour are some topics that need to be studied in penal institutions.

2. There is no scale in the literature that questions the frequency, recency, and severity of self-injurious behaviour. Developing scales that measure the intensity, diversity, methods used, and overall severity of self-injurious behaviour and can score this severity may provide a significant richness for future studies.
3. Developing preventive and therapeutic intervention methods based on emotional regulation difficulties and avoidant coping attitudes and testing their effectiveness can make a significant contribution to interventions for self-injurious behavior in the penal institutions.
4. Starting from the research findings, it is observed that a significant proportion of prisoners and detainees have previously displayed self-injurious behaviour. Therefore, it is recommended that all staff working in the penal institution context be trained about self-injurious behaviour and be informed about how to approach individuals who exhibit this behaviour.
5. In the context of penal institutions, it is believed that psycho-educational programs that will enhance emotion regulation skills and teach functional coping methods can reduce self-injurious behaviour.
6. Assessing whether prisoners experience difficulties in emotion regulation and whether they adopt avoidant coping attitudes can assist in determining the risk of self-injurious behaviour and training needs.
7. Group interventions and individual interventions are not methods that can be applied to everyone in inherently crowded environments. Therefore, in institutions with a high population, such as penal institutions and military barracks, it is important to apply practical intervention methods that can reach the entire mass to reduce self-injurious behaviour. For example, mindfulness practices can reduce difficulties in emotion regulation. Transforming this method, which is currently used in group studies organized by mental health professionals in penal institutions, into a weekly event for each ward, similar to sports hour, and being supported by institution staff, can make a significant difference.